

MYKOLOGICKÉ

LISTY

122

Časopis
České vědecké společnosti pro mykologii
Praha 2012
ISSN 1213-5887

OBSAH / CONTENTS

Čížek K.:

Vatičkovité houby České republiky a Slovenska. XXIX. *Tomentella atrovirens* – vatička tmavozelená

Tomentelloid fungi in the Czech Republic and Slovakia XXIX. *Tomentella atrovirens* 1

Kříž M.:

Zemnička žlutavá – *Boubovia luteola* – v Českém středohoří

Boubovia luteola in the České středohoří Mountains 9

Hagara L.:

Leptoporus mollis nájdený na Slovensku aj v nížine a pahorkatine

Leptoporus mollis in Slovakia also found at lower altitudes 14

Hagara L.:

Sarcoporia polyspora – prvý nález na Slovensku

Sarcoporia polyspora – first find in Slovakia 16

Kokeš P.:

Parazitické houby na kyhance sivolisté na Moravě

Parasitic fungi on *Andromeda polifolia* in Moravia 17

Novotný D.:

Recenze (Václav Kúdela, Kocourek František, Bárnet Martin a kol. (2012): České a anglické názvy chorob a škůdců rostlin – Czech and English names of plant diseases and pests)

Review (Václav Kúdela, Kocourek František, Bárnet Martin a kol. (2012): České a anglické názvy chorob a škůdců rostlin – Czech and English names of plant diseases and pests) 21

Antonín V.:

Recenze (Zlatko Ivec: Gobe 1.)

Review (Zlatko Ivec: Gobe 1.) 23

Kabát V.:

Ing. Anton Janitor, Ph.D. – 75ročný

Anton Janitor 75 years old 25

Antonín V.:

Sedmdesát let Jiřího Moravce

Jiří Moravec septuagenarian 27

Prášil K. a Pouzar Z.:

K životnímu jubileu RNDr. Jaroslavy Markové, CSc.

To the anniversary of Jaroslava Marková 29

Zprávy z výboru ČVSM

Information from the Board of the Society 38

Volby 2013

2013 Elections 40

Zprávy o akcích (3. česko-slovenská vědecká mykologická konference;
přednášky brněnské pobočky)

News about activities (3. Czech-Slovak Mycological Congress 2013; Lectures
of the Brno branch) 41

Exobasidium karstenii na *Andromeda polifolia*. Hrubý Jeseník, Vozka, jezírka, 28. VIII. 2003, foto Petr Kokeš. (k článku na str. 17).

Bělochoroš fialovějící / tvarohovček fialovející (*Leptoporus mollis*). Šaštín-Stráže, 18.9.2009 foto Ladislav Hagara. (k článku na str. 14)

Bělochoroš červenající / sarkopória mäkká (*Sarcoporia mollis*). Šaštín-Stráže, 25.8.2010 foto Ladislav Hagara. (k článku na str. 16)

VATIČKOVITÉ HOUBY ČESKÉ REPUBLIKY A SLOVENSKA
XXIX. *TOMENTELLA ATROVIRENS* – VATIČKA TMAVOZELENÁ

Karel Čížek

V článku jsou shrnuty výsledky anatomicko-morfologických analýz vatičky tmavozelené – *Tomentella atrovirens* (Bres.) Höhn. et Litsch. provedené v letech 1997–2011. Autor dospěl k závěru, že uvedený taxon vykazuje, bez ohledu na jeho dosud diskutované postavení, pozoruhodnou stabilitu v rámci druhu, blízkých sekcí i prvního podrodu *Tomentella*. Z těchto zorných úhlů se vyrovná obecně uznávaným druhům, např. vatičce rezavé – *T. ferruginea* (typ rodu), vatičce šeré – *T. botryoides*, vatičce červenohnědé – *T. umbrinospora* a též vatičce granátové – *T. punicea*, sdružující několik malých druhů nebo variet. Článek je doplněn charakteristikami 13 vybraných taxonů usnadňujících orientaci v této taxonomicky nelehké skupině. Autor doporučuje, aby *T. atrovirens* byla považována za dobrý druh, který však čeká na cílevědomé uplatnění metod studia DNA.

Od počátků novodobé mykologie patřila vatička tmavozelená – *Tomentella atrovirens* (Bres.) Höhn. et Litsch. jak ke vzácným, tak i zaměňovaným druhům. Ve 20. letech 19. století ji podle dvou sběrů z rodného Femsjö popsal E. M. Fries pod jménem *Hypochnus olivaceus*. Zhruba po 70 letech byla znovu uvedena předním znalcem G. Bresadolou z tehdy rakouského Tridentu. V práci Hymenomyces Hungarici Kmetiani (1897) zvolil jméno *Hypochnus atrovirens*, které je – byť jen některými autory – používáno dodnes.

Na nálezech tohoto druhu se podílel všestranný slovenský badatel Andrej Kmeť. Mezi sběry nelupenatých hub zasílaných Bresadolovi byl mimo druhu *Tomentella atrovirens* též druh *T. rubiginosa*, *T. punicea* a další, dnes jen obtížně dostupné sběry. Bresadola došlé zásilky pečlivě zpracovával, určoval a pak ukládal do svého herbáře. Ten však byl později rozdělen, rozprodán a zčásti zničen požárem. Největší část, včetně rodu *Tomentella* s. l., získalo Přírodovědecké muzeum ve Stockholmu (S), další části obohatily sbírky ve Washingtonu (BPI), Massachusetts (FH), Uppsale (UPS), Paříži (PC) a Tridentu. Některé vatičky se zřejmě nacházejí i v Bratislavě (BRA).

Podrobný popis vatičky tmavozelené podle plodnic nalezených v Česku uveřejnil v roce 1960 M. Svrček. Dán M. P. Christiansen (1960) uvedl tentýž druh podle Friesova sběru vatičky olivové – *Hypochnus olivaceus* p. p. z Femsjö. Na

přítomnost skeletových hyf poprvé upozornil Američan M. J. Larsen, který studoval fragment Kmeťovy položky uložený ve Washingtonu (BPI).

Podotkněme, že vatičku tmavozelenou považovali Fries (1821), Bresadola (1897), Bourdot et Galzin (1928), V. Litschauer (1907), Christiansen (1960), Svrček (1960), Wakefieldová (1968) a do roku 1968 i Larsen za samostatný, dobře vymezený druh. Posledně jmenovaný (Larsen 1974), a taktéž Stalpers (1993) a Kõljalg (1996) se postupně přiklonili k její synonymizaci s vatičkou hnědozelenou – *T. rubiginosa* (Bres.) Maire, resp. s poněkud variabilní vatičkou granátovou – *T. punicea* (Alb. et Schwein.: Fr.) J. Schröt.

K přípravě tohoto článku byly využity sběry mykologického oddělení Národního muzea v Praze (PRM), Moravského zemského muzea v Brně (BRNM), Přírodovědeckého muzea ve Stockholmu (S), herbáře L. Hagary a autora článku. Kromě položek vatičky tmavozelené z okolí Prahy, středního Slovenska, Ukrajiny a Makedonie bylo posouzeno 14 blízkých druhů, event. odrůd.

Analýzy realizované v letech 1997–2011 vycházely z metodiky Kõljalga (1996), včetně osnovy fylogenetické analýzy a přehledu hlavních znaků. Pozorování a měření bylo prováděno mikroskopy Meopta a Lambda při zvětšení 600–1000x. Preparáty byly studovány v destilované vodě, 3,5–5% roztoku KOH, Melzerově činidle, roztoku bavlníkové modří a kongočerveni.

***Tomentella atrovirens* (Bres.) Höhn. et Litsch – vatička tmavozelená**

Hypochnus olivaceus Fr., Syst. Mycol. 1821 (p. p.). – *Hypochnus atrovirens* Bres., Atti R. Acc. Sci. Lett. Arti degli Aggiati, ser. III, fasc. 1–2: 116, 1897. – *Tomentella atrovirens* (Bres.) Höhn. et Litsch., K. Ak. Wien, Math. Naturw. Klasse 116: 811, 1907.

Vyobrazení: Svrček (1960): 226, fig. 40. – Christiansen (1960): 288, fig. 291. – Larsen (1968): 58, obr. 13.

Plodnice, 0,7–1 mm v průřezu, je měkká, vláknitá a hrubě svazčitá, po velkých kusech oddělitelná od substrátu. Hymenium je tenké, ostrůvkovité, ojíňené až vločkaté, olivově zelené, místy s hnědými tóny (Moser: B10, B11, B12, C10, D7–D12). Subikulum je řídké, výrazně svazčité, hnědoolivové. Okraj plodnice je pavučinatě vláknitý, rizoidní, 1–10 mm široký, barevně shodný s hymeniem; u některých plodnic bývá i bělohnědý. Kapková reakce na povrchu je tmavohnědá. Textura plodnic i svazků je snadno rozlišitelná.

Hyfový systém ve středu plodnice bývá monomitický v rizoidech a dimitický až trimitický v okrajích. Převážně homogenní svazky báze jsou 30–50 µm široké, v KOH hnědé až tmavohnědé. Skládají se z hyf generativních, 4,0–8,5 µm v průřezu, tlustostěnných, přezkatých i jednoduše přehrádkovaných, dlouhobuněčných, řídké větvených, hojně inkrustovaných. Svazky sterilních okrajů a

rizoidů o šířkách 30–50(100) μm jsou dimitické i trimitické, homogenní, jen občas diferencované na střed, mezivrstvy a obaly. Složení: 1) Hyfy generativní s přezkami i jednoduchými přehrádkami o průměru 2,0–3,5 μm . 2) Hyfy skeletové, plné nebo s úzkou vnitřní dutinou, nedělené a nevětvené, o průřezech 1,5–2,5 μm . 3) Hyfy kolénkaté (genikulární), plné, o průměrech 20–25 μm . 4) Hyfy vazební (ligativní), často pokroucené a výběžkaté, 2,5–3,5 μm široké, tlustostěnné. 5) Hyfy šlahounovité – větvené (runner hyphae), s četnými koncovými výběžky. Všechna tato vlákna, žlutavá až hnědá, jsou dále diferencována rozměry buněk, větvením, průřezem a tloušťkou stěn.

Subikulární hyfy jsou tlustostěnné, 5,0–8,0 μm široké, řidce větvené, v KOH tmavohnědé, s přezkami i jednoduchými přepážkami. Subhymenium se skládá z hyf krátkobuněčných, 3,5–4,5 μm v průřezu, poněkud zesílených, dělených pouze přezkami. V KOH se zbarvují do světlých, hnědavě zelených tónů.

Bazidie, 35–50 \times 7,0–9,0 μm velké, jsou zprvu hlavaté, pak utriformní, na bázi s přezkou. Nejčastěji čtyři sterigmata bývají 5,0–6,0 μm dlouhá. V hymeniu vyrůstají větvenitě kopinaté bazidioly. Obsah bazidií a bazidiol je homogenní i kapkovitý, v alkáliích žlutavý až hnědavý.

Výtrusy, 5,5–7,5 μm velké, jsou z obou pohledů téměř kulovité, nepatrně stlačené, nejvýše lehce hranaté, s krátkými ostny (do 0,7 μm) a středovou kapkou. V alkáliích bývají většinou žlutohnědé, apikulus zůstává bezbarvý.

Inkrustace jsou nečetné až hojné, krystalické, rozpustné v slabě nazelenalý roztok. Základní zbarvení mikrostruktur v KOH je žlutohnědé, hnědavé i nazelenalé, reakce pletiv v bavlníkové modři a Melzerově činidle bývají šedomodré, nepřilíší silné. Spontánně reaguje v kongočerveni ve směsi s glycerinem a čpavkem.

Analýzy rDNA nebyly u *Tomentella atrovirens* dosud provedeny. Ani nově sbírané položky nejsou evidovány v databázi MycoBank.

Studované položky

Česká republika: Nižbor, Chýňavský les, Karlova bouda, *Quercus*, 2.X.1948 leg. et det. M. Svrček (PRM 162906). – Praha-západ, CHKO Český kras, Roblín, kořeny *Quercus* a *Carpinus*, 12.XI.1950 leg. Z. Pouzar, det. M. Svrček (PRM 162929, 162932). – Solopysky, na mechu a kořenech *Carpinus*, 12.XI.1950 leg. Z. Pouzar, det. M. Svrček (PRM 162931). – Karlštejn, „údolí pařezů“, *Carpinus*, 16.IX.1951 leg. Z. Pouzar, det. M. Svrček (PRM 162930). – Koda u Srbska, *Quercus*, 19.X.1952 leg. M. Svrček, det. K. Čížek (PRM); *ibid.*, *Fagus*, 7.IX.2002 leg. Z. Pouzar, det. K. Čížek (PRM); *ibid.*, *Carpinus*, 11.X.2002 leg. Z. Pouzar, det. K. Čížek (PRM). – Kopaninský les, údolí Mlýnského potoka, *Quercus*, 10.VIII.2002 leg. Z. Pouzar, det. K. Čížek (PRM); *ibid.*, *Fagus*, 21.VIII.2002 leg. Z. Pouzar, det. K. Čížek (PRM). – Praha-Klánovice, les Vidrholec, *Quercus*, 22.X.1953 leg. Z.

Pouzar, det. K. Čížek (PRM). – Poříčko nad Sázavou, vrch Vrabov, na zemi a rostlinných zbytcích, 29.VII.1950 leg. Z. Pouzar, det. K. Čížek (PRM). – Slovensko: Bojnice u Prievidzy, *Pinus*, 29.V.1997 leg. et det. L. Hagara (herb. L. Hagara a K. Čížek). – Nitrica, vých. od obce Nováky, Drieňový vrch, *Fagus*, 12.X.2007 leg. et det. L. Hagara (herb. L. Hagara a K. Čížek). – Ukrajina: Dilove [Trebušany], les mezi potoky Kuzy a Bredecel, *Quercus*, VII.1933 leg. A. Pilát, det. V. Litschauer (PRM 497629). – Menčul u Trebušan, *Fagus*, *Salix*, VIII.1934 leg. A. Pilát, det. V. Litschauer (PRM 497626, 497627, 497628). – Srbsko (Kosovo): Crni Kamen, Šar Planina, *Fagus*, IX.1937 leg. A. Pilát et V. Lindtner, det. V. Litschauer (PRM 489972).

Kromě výše uvedených lokalit byla *Tomentella atrovirens* nalezena ve Švédsku, Dánsku, Francii a několikrát v Anglii. Upřednostňuje oblasti teplomilné flóry a alkalická podloží. Lze ji nalézt na odumřelých listnatých i jehličnatých dřevinách a též na rostlinných zbytcích ve vyšších stupních rozkladu. Tvoří plodnice od května do listopadu s maximem v srpnu a září. Nejbohatší evropská naleziště jsou v Českém krasu a na Slovensku v okolí Sitna a Prenčova (Štiavnické vrchy).

Uvedený popis vatičky tmavozelené byl porovnán s údaji zveřejněnými Friesem (1821), Bresadolou (1897), Bourdotem et Galzinem (1928), Svrčkem (1960), Larsenem (1968, 1974), Kõljalgem (1996), Melo et al. (2003), databázemi Index Fungorum a MycoBank. Současně jsou připomenuty hlavní znaky vybraných taxonů prvního podrodu *Tomentella* subgen. *Tomentella*, usnadňujících určování.

Přehled druhů

Tomentella umbrinospora M. J. Larsen – vatička červenohnědá

Plodnice jsou nápadné, až 1 mm tlusté, žlutočervené, mahagonové, rudohnědé, s vláknitým červeným okrajem. Povrch je hladký i drobně osténkatý. Hyfový systém dimitický až trimitický, s hojnými svazky. Vedle generativních hyf jsou bohatě zastoupeny skeletové hyfy, genikulátní a někdy i šlahounovité – v průběhu růstu jsou proměnlivé. Výtrusy jsou 7–8 µm velké, v obrysu nepravidelně laločnaté, s delšími ostny; u plodnic sbíraných v pražském okolí mohou být pravidelnější, kratčeji osténkaté. Hyfy a bazidie se v KOH zbarvují do oranžova.

Vatička červenohnědá je u nás i v Evropě nehojná. Bývá zaměňována za vatičku hnědozelenou – *T. rubiginosa* a vatičku hnědoolivovou – *T. subrubiginosa*. Tyto druhy lze jen nesnadno odlišit podle stavby hyfových svazků, rozměrů hyf, tvaru výtrusů a barevných reakcí s KOH.

Tomentella atrorubra (Peck) Bourdot et Galzin – vatička hnědocihlová

Plodnice purpurově hnědých, tmavě cihlových až umbrových tónů. Subikulum je monomitické, s nápadnými širokými hnědými hyfami.

Nalezena v USA a v Asii na Dálném východě; může se rozšiřovat do Evropy. Druh stabilní, díky širokým hnědým hyfám nezaměnitelný.

Tomentella ferruginea (Pers.) Pat. – vatička rezavá

Hymenofor je rezavě umbrový až olivový, drobně hrbolkatý, s výrazně oranžovým okrajem. Mikrostruktura dimitická, se svazky z generativních a skeletových vláken. Bazidie kyjovité. Výtrusy jsou 6,5–8,5 μm , trojhranné až laločnaté, krátce ostnitě. Obsah některých hyf, bazidií a výtrusů v alkáliích intenzivně modrozelená.

Vatička rezavá je poměrně hojná a stabilní; je typem rodu *Tomentella*.

Tomentella botryoides (Schwein.) Bourdot et Galzin – vatička šerá

Plodnice je temně šedohnědá, s namodralými a olivovými tóny; okraj nápadný, rezavě žlutý. Mikrostruktura nejčastěji dimitická. Dobrým určovacím znakem jsou hnědé, tlustostěnné, široké a inkrustované bazální hyfy. Ve svazcích lze zjistit úzká, skeletová a kolénkatá vlákna. Bazidie jsou kyjovité, k bázi rovněž zúžené. Hranaté až laločnaté výtrusy mají rozměry 5,5–7,5 μm . Obsah hyf, bazidií a výtrusů v KOH silně modrá i zelená.

Stabilní, u nás vzácný druh blízký vatičce rezavé.

Tomentella griseoviolacea Litsch. – vatička šedohnědá

Plodnice za čerstva šedofialová, později až hnědá. Mikrostruktura se od předcházejícího druhu liší pouze v detailech. Za hlavní rozlišovací znak je považována červenohnědá reakce bazálních hyf v KOH.

Byla nalezena v bývalé Jugoslávii a v Dánsku. Je spíše poddruhem než samostatným druhem.

Tomentella punicea (Alb. et Schwein.) J. Schröt. – vatička granátová

Sdružuje dříve uznávané malé druhy, resp. variety *T. epiphylla* Litsch., *T. mutabilis* Bourdot et Galzin, *T. granulosa* (Peck) Bourdot et Galzin a *T. gilva* (Bourdot et Galzin) Svrček.

Plodnice jsou purpurové i rezavě zelené, okrové, často olivové, s barevně diferencovanými okraji. Hyfový systém je dimitický až trimitický. Svazky většinou dělené na středy (osové hyfy až 10 μm v průřezu), mezivrstvy a obaly s početnými vlákny skeletovými, genikulátními, ligativními a šlahounovitými. Generativní hyfy báze, většiny bazálních svazků, ale i subhymenia mají často shodné rozměry, což je spolehlivým rozlišovacím znakem. Výtrusy jsou velké 7,5–9,5 μm , nepravidelné až laločnaté, s ostny asi 1 μm . Inkrustace se rozpouštějí na žlutozelený roztok, chemické reakce s KOH a Melzerovým činidlem bývají žlutohnědé až olivové, ve vodě místy načervenalé.

Nejhojnější, ale variabilní druh sekce *Tomentella*.

Výše připomenuté „malé“ druhy, resp. variety, popisuje Svrček (1960). Vzájemně se liší zbarvením, povrchem, výtrusy a drobnými mikromorfologickými detaily; např. *T. gilva* má kulovité výtrusy a *T. mutabilis* nadmuté hyfy.

Tomentella bicolor (G. F. Atk. et Burt) Bourdot et Galzin – vatička dvoubarvá

Plodnice jsou okrové i žluté, s modrými skvrnami, anatomicky blízké *T. punicea*. Původně z Ameriky popsáný druh, dvakrát nalezený v Rusovcích u Bratislavy.

Kumulativní druh *T. punicea* byl několikrát ověřen metodami molekulární genetiky (Yorou et Agerer 2007).

Tomentella subrubiginosa Litsch. – vatička hnědoolivová

Plodnice je měkce vatičkovitě kožovitá, hladká i otrubičnatá, na průřezu 0,2–1,0 mm. Zbarvení je žltorezavé i olivově hnědé. Dobrým rozlišovacím znakem jsou až 8,0 µm široké bazální a svazkové hyfy, štíhlé bazidie (50–60 × 7–9 µm) a také hranaté dlouhoostné výtrusy. Převažující zbarvení difuzátu i anatomie v KOH je špinavě olivové; u blízkých druhů vatičky červenohnědé a vatičky hnědozelené je zbarvení žlutooranžové s hnědavými tóny.

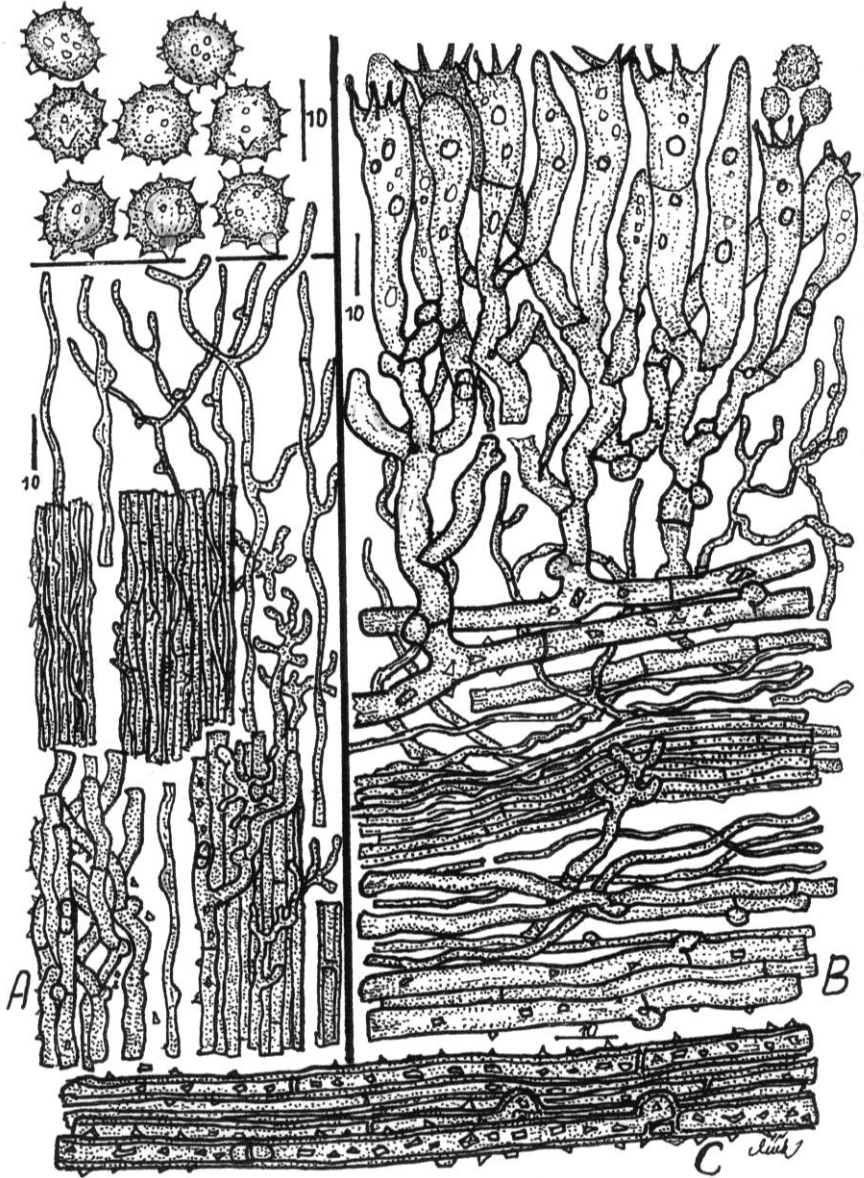
Holotypus je uložen v herbáři PRM v Praze. Uvedený druh patří k nesnadno určitelným taxonům, a také popisy různých autorů se často liší; např. Melo et al. (2003) souhlasí se samostatným postavením *T. rubiginosa*, avšak jejich popis a kresba mikroznaků připomínají druh *T. subrubiginosa*.

Tomentella rubiginosa (Bres.) Maire – vatička hnědozelená

Hymenofor je tmavohnědý i hnědoolivový, asi 0,5 mm tlustý, vatovitě svazčitý, drobně ojiněný i téměř hladký. Hyfový systém dimitický, nejčastěji s úzkými generativními hyfami, majícími při srovnání s předchozím druhem menší průměr (1,5–2,5 µm), sílu stěny a světle žlutavé zbarvení. Bazidie jsou 40–45 µm dlouhé, s krátkými sterigmaty, výtrusy 6,5–7,5 µm velké, krátce ostnité, v obou pohledech pravidelné. Hlavní chemické reakce v KOH jsou žluté až oranžové.

Tento druh může být zaměněn za vatičku hnědoolivovou – *T. subrubiginosa* a vatičku červenohnědou – *T. umbrinospora*.

Fig. 1. *Tomentella atrovirens* – vatička tmavozelená. Slovensko, Drieňový vrch u Nitrice, 12.IX.2007 leg. L. Hagara. A. Svazky s generativními, skeletovými, genikulátními a šlahounovitými hyfami. V horní části výtrusy. B. Celkový řez plodnicí s hyfami a svazky subikula, subhymenia, bazidiální vrstvou s větve-novitými bazidiolami. C. Jeden ze svazků širokých, tlustostěnných a často inkrustovaných generativních hyf, které jsou spolu s výtrusy důležitými určovacími znaky. Kreslil K. Čížek.

Poděkování

Upřímně děkuji Z. Pouzarovi (Praha), V. Antonínovi (Brno) a L. Hagarovi (Bratislava) za pomoc při zabezpečení literatury a herbářového materiálu.

Literatura

- Bourdot H. et Galzin A. (1928): Hyménomycètes de France. – 761 p., Paris.
- Bresadola G. (1897): Hymenomycetes Hungarici Kmetiani. – Atti R. Acc. Sci. Lett. Arti Aggiate, 3. ser., III., fasc. 1–2, p. 116.
- Christiansen M. P. (1960): Danish resupinate fungi II. Homobasidiomycetes. – Dansk Bot. Ark. 19: 63–280.
- Duhem B. (1998): Pour une lecture actualisée des Hyménomycètes de France de Bourdot et Galzin (suite). – Bull. Soc. Mycol. Fr. 114(4): 35–66.
- Fries E. M. (1821): Systema mycologicum. Vol. I. – 528 p., Greifswald.
- Höhnel F. et Litschauer V. (1906): Beiträge zur Kenntnis der Corticieen. – Sitzungsber. Kaiserl. Akad. Wissensch. Wien, Math. Naturw. Klasse 115: 1549–1620.
- Höhnel F. et Litschauer V. (1907): Beiträge zur Kenntnis der Corticieen. – Sitzungsber. Kaiserl. Akad. Wissensch. Wien, Math. Naturw. Klasse 116: 739–852.
- Köljalg U. (1996): *Tomentella* (Basidiomycota) and related genera in temperate Eurasia. – Fungiflora 9: 1–213.
- Larsen M. J. (1968): Tomentelloid fungi of North America. – St. Univ. Coll. Forest. Syracuse Univ. Tech. Publ. 93, 157 p.
- Larsen M. J. (1974): A contribution to the taxonomy of the genus *Tomentella*. – Mycol. Memoirs 4: 1–145.
- Melo I., Salcedo I. et Telleria M. T. (1998): Contribution to the knowledge of tomentelloid fungi in the Iberian Peninsula. I. – Folia Crypt. Eston. 33: 77–84.
- Melo I., Salcedo I. et Telleria M. T. (2000): Contribution to the knowledge of tomentelloid fungi in the Iberian Peninsula. II. – Karstenia 40: 93–101.
- Melo I., Salcedo I. et Telleria M. T. (2003): Contribution to the knowledge of tomentelloid fungi in the Iberian Peninsula. IV. – Nova Hedwigia 77: 287–307.
- Stalpers J. A. (1993): The aphylophoraceous fungi 1. Keys to the species of Thelephorales. – Stud. Mycol. 35: 1–168.
- Svrček M. (1958): Příspěvek k taxonomii resupinálních rodů čeledi *Thelephoraceae* s. str. – Česká Mykol. 12: 66–77.
- Svrček M. (1960): Tomentelloideae Cechoslovakiae. – Sydowia 14: 170–245.
- Wakefield E. (1969): Tomentelloideae in the British Isles. – Tr. Brit. Mycol. Soc. 53(2): 161–206.
- Yorou N. S. et Agerer R. (2007): Type studies of three tomentelloid species (Basidiomycota, Thelephorales): *Tomentella radiosa*, *Tomentella cinereoumbrina* and *Tomentella punicea*. – Nova Hedwigia 85: 521–539.
- Yorou N. S. et Agerer R. (2008): *Tomentella africana*, a new species from Benin (West Africa) identified by morphological and molecular data. – Mycologia 100: 68–80. (Pozn. autora: Do článku je zahrnut popis a kresba holotypu *T. umbrinospora* sbíráného v USA.)

Yorou N. S., Gardt S., Gouissou M.-L., Diabaté M. et Agerer R. (2012): Three new *Tomentella* species from West Africa identified by anatomical and molecular data. – Mycol. Progress 11: 449–462.

Karel Čížek: Tomentelloid fungi in the Czech Republic and Slovakia XXIX. *Tomentella atrovirens*

The results of anatomic-morphological analyses of *Tomentella atrovirens* (Bres.) Höhn. et Litsch. carried out from 1997 to 2011 by the author are summarized. He comes to the conclusion that this taxon, not regarding its still disputable taxonomical status, shows a remarkable stability within the scope of species, related sections and the first subgenus, *Tomentella*. From this point of view, it is comparable with accepted species such as the type-species *T. ferruginea*, but also *T. botryoides*, *T. umbrinospora* and *T. punicea* (including several small species or varieties).

The paper is completed with the basic characters of 13 selected taxa making orientation in this difficult group easier. The author recommends acceptance of *T. atrovirens* as a good species; it is however necessary to use DNA studies to confirm this.

Adresa autora: Kosmonautů 251, 530 09 Pardubice-Polabiny.

* * *

ZEMNIČKA ŽLUTAVÁ – *BOUBOVIA LUTEOLA* – V ČESKÉM STŘEDHOŘÍ

Martin Kříž

Je publikován první nález vzácného askomycetu zemničky žlutavé – *Boubovia luteola* v Českém středohoří. Podle Červeného seznamu hub ČR se jedná teprve o druhý nález tohoto druhu v České republice, vzhledem k drobnosti plodnic však může být přehlížen. Uvedený makroskopický a mikroskopický popis vychází z nalezeného materiálu. Jsou připojeny poznámky k rodu *Boubovia* včetně jeho vztahu k rodu *Pulvinula* podle novějších taxonomických prací. K pěti dosud známým druhům rodu *Boubovia* je připojen určovací klíč.

Úvod

Vřeckovýtrusá houba zemnička žlutavá – *Boubovia luteola* (Velen.) Svrček je velmi nenápadný druh s plodnicemi širokými 1–2 mm, rostoucími terestricky a zřejmě typicky skrytě pod opadem stromů. Je spíše dílem náhody, když se takto

drobné houby podaří najít, nehledě na to, jde-li o hojný, nebo vzácný druh. V případě zemničky žlutavé lze snad hovořit o mimořádném štěstí, jelikož z území České republiky byl dosud znám její jediný nález, a to z roku 1924! Proto byla v Červeném seznamu hub ČR (Svrček 2006) zařazena do kategorie ?EX, tedy mezi nezvěstné (pravděpodobně vyhynulé) druhy. Díky publikovanému nálezu v Českém středohoří však jako další druh v řadě tuto kategorii opustí; lze jen doufat, že hub v kategorii ?EX postupně zůstane co nejméně.

Ačkoli byla zemnička žlutavá z našeho území známa z jediného nálezu, nese ryze český autorský rukopis. Josef Velenovský ji sbíral u Bubovic v Českém krasu a popsal jako nový druh pro vědu pod jménem *Humaria luteola* (Velenovský 1934). Mírko Svrček pro ni později vytvořil monotypický rod *Boubovia* (Svrček 1977); jeho jméno vychází z názvu bývalého hostince „Boubová“, v jehož okolí byla houba nalezena (Kotlaba 2005).

Údaje k nálezu

Třtěno (okres Louny), PP Třtěnské stráně (jižní část CHKO České středohoří), známé též jako „Bílé stráně u Třtěna“, zhruba uprostřed lokality na jižně orientovaném svahu (chráněné území má protáhlý tvar ve směru sz.–jv.), asi 10 plodnic na zemi pod mladšími listnatými stromy a keři (dub, hloh, ptačí zob a svída krvavá), v povlaku sterilní, zřejmě vatičkovité houby (*Tomentella* sp.) a v jeho blízkosti, 25.VI.2012 leg. et det. M. Kříž (PRM 860482).

***Boubovia luteola* (Velen.) Svrček, Česká Mykol. 31(2): 71, 1977.**

Popis podle nalezených plodnic

Apothecia cca 1,3 mm a méně široká, terčovitá, beze stopky, na roušku ± plochá, žlutá či žlutavá, na vnější straně po oschnutí světlejší až bělavá.

Mikroznaky: Vřecka mohutná, operkulátního typu, v nedospělém stavu tlustostěnná, neamyloidní, cca 140–160 × 15–20 μm velká. Výtrusy elipsoidní až úzce elipsoidní, 18–21,5 × 8,5–10 μm, s kapkovitým obsahem (nejčastěji se 4–5 většími a dalšími menšími kapkami), na povrchu s protáhlými bradavkami, místy až do podoby krátkých hřebínků labyrinticky uspořádaných; ornamentika je zřetelná, patrná v bavlníkové modři i Melzerově činidle. Parafýzy široké 1,5–2 μm, na konci spirálovitě zatočené.

Diskuse

V současné době již není rod *Boubovia* monotypický, jak uvedl nejen Svrček v práci se závěry taxonomické revize Velenovského typů operkulátních diskomycetů uložených v herbáři mykologického oddělení Národního muzea v Praze (Svrček 1979), ale ještě Hansen a Knudsen (2000). Je řazen do objemné čeledi *Pyro-*

nemataceae, ve které je možné jej konfrontovat podle typu společných znaků např. s rody *Pulvinula*, *Octospora* nebo *Sowerbyella*. A právě vymezením rodu *Boubovia* od rodu *Pulvinula* se zabývali Yao a Spooner (1996), kteří dále studovali typovou položku britského druhu *Humaria nicholsonii* Massee et Crossl. Výsledkem jejich práce je přearování tohoto a dvou druhů popsaných v rodu *Pulvinula* do rodu *Boubovia*, čímž počet jeho zástupců stoupl na čtyři, k jejichž vzájemnému rozlišení jmenování autoři připojili určovací klíč. Za důležité znaky rodu *Boubovia* pokládají elipsovité až skoro kulovité tvar askospor (oproti zcela kulovitým u rodu *Pulvinula*) a tlusté stěny věcek v nedospělém stadiu (oproti tenkostěnným v průběhu celého vývoje u rodu *Pulvinula*)¹. Zahnuté až spirálovitě zatočené konce parafýz naopak sdílejí oba rody, ačkoli u zemničky žlutavé je tento znak zvláště nápadný. Pátým druhem rodu *Boubovia* se později stala nově popsaná *B. vermiphila* Brumm. et R. Kristiansen (Brummelen et Kristiansen 1999), kterou druhý z autorů našel v souostroví Hvaler v jižním Norsku, kde její plodnice vyrůstaly z výměšků žížal (v češtině by se tedy dala nazvat zemnička žížalomilná). Včleněním tohoto druhu do rodového klíče publikovaného v předešle jmenované práci (Yao et Spooner 1996) je možno sestavit výslednou podobu klíče k určení všech dosud známých druhů rodu *Boubovia*:

- 1a. Výtrusy téměř kulovité
..... *B. subprolata* (Korf et W.Y. Zhuang) Y.J. Yao et Spooner
- 1b. Výtrusy elipsoidní 2
- 2a. Výtrusy s průměrnou délkou větší než 18 μm 3
- 2b. Výtrusy s průměrnou délkou menší než 18 μm 4
- 3a. Apothecia do 0,5 (1) mm široká, spíše bělavá až bezbarvá, výtrusy s čepičkami na pólech *B. vermiphila* Brumm. et R. Kristiansen
- 3b. Apothecia až 1,5 (2) mm široká, na roušku žlutá, výtrusy bez čepiček na pólech *B. luteola* (Velen.) Svrček
- 4a. Výtrusy mají tlustý cyanofilní obal
..... *B. ascoboloides* (Korf et W.Y. Zhuang) Y.J. Yao et Spooner
- 4b. Výtrusy hladké *B. nicholsonii* (Massee et Crossl.) Spooner et Y.J. Yao

¹ Brummelen a Kristiansen (1999) zpochybňují taxonomický význam tlustostěnnosti věcek a připomínají, že podléhá cytologickým zákonitostem, kdy svou roli hraje přirozené zduření vnitřní vrstvy stěny věcka po uvolnění jeho vnitřního napětí, a to zvláště při použití určitých pozorovacích médií. Jako alternativní znak k ohraničení rodů *Boubovia* a *Pulvinula* tito autoři pokládají způsob vývoje výtrusů, který u rodu *Boubovia* vyúsťuje ve výtrusy ornamentované až uzavřené do obalu, a u rodu *Pulvinula* ve výtrusy hladké.

Z výše uvedených druhů jsou pouze tři z oblasti střední a severní Evropy, k exotickým můžeme řadit *B. subprolata* (je popsána z Makaronézie) a *B. ascoboloides* (je popsána z Číny). K vyhodnocování ekologických a fenologických nároků evropských druhů rodu *Boubovia* nám zatím může posloužit jen velmi málo nálezů. V každém případě společným prvkem pro oba české nálezy *B. luteola* i norskou lokalitu *B. vermiphila* je výskyt na přelomu jara a léta (konec května a červen) na vápnatých půdách, a to zřejmě promíšených exkrementy drobných živočichů: u *B. vermiphila* udávají autoři popisu její výskyt výslovně na žížalincích; u *B. luteola* zmiňuje Svrček (1979) po ohledání typové položky přítomnost kousku starého exkrementu (pakliže se nejedná o zbytek písčité půdy). V případě třešněnské lokality byl tento charakter substrátu teoreticky možný a snad i pravděpodobný, ale těžko bezpečně rozpoznatelný od okolní půdy.

V základních ohledech je PP Třešněnské stráně srovnatelná s typovou lokalitou druhu *B. luteola* u Bubovic v Českém krasu – stejně jako ona leží ve fytoogeografickém obvodu Českého termofytika, a to na slínovcovém a vápencovém podloží s jílovitou půdou, charakteristickou pro teplé jižní předhůří Českého středohoří. Motivem vyhlášení přírodní památky, které proběhlo poměrně nedávno (v roce 2002), je jedinečná ukázka fenoménu „bílých stránek“, jež je jakousi obdobou známých Bílých stránek u Litoměřic, ovšem ležící vzdušnou čarou 23 km jihozápadněji – v lounské části Českého středohoří. Vyskytují se tu zvláště chráněné druhy rostlin: jitrocel přímořský – *Plantago maritima*, kozinec rakouský – *Astragalus austriacus*, len tenkolistý – *Linum tenuifolium* nebo zlatovlásek obecný – *Aster linosyris*. Třešněnské stráně jsou stejně jako NPP Bílé stráně u Litoměřic současně vyhlášený evropsky významnou lokalitou.

Poznámky

Mé nálezy vzácných druhů hub nezřídka provázejí kuriózní okolnosti (viz např. Kříž 2011), a podobně tomu bylo i tentokrát. Malá žlutá apothecia jsem objevil pod vrstvou spadaného listí při pokusu najít nějaké podzemky. Řekl jsem si však, že to zas bude nějaký *Hymenoscyphus*, který stejně neurčím (jako obvykle), takže jsem si nálezu víc nevšímal a šel jsem dál. Jenže v době mé dobrovolné exkurze na Třešněnské stráně panovalo celkově sucho, takže jsem na zbytku lokality nenašel vskutku nic (kromě několika vytrvalých chorošovitých hub a jednoho seschlého hnojníku *Coprinus* cf. *xanthotrix*). A tak jsem se rozhodl, že to vzdám, a přesunul jsem se na sousední kopec – Krušinu. Ale i tam bylo úplně prázdko, po pečlivém hledání jsem natrefil jen na pár skomírajících voskoviček bělavých – *Hymenoscyphus albidus*. Propadl jsem beznaději, a jelikož do odjezdu autobusu bylo stále dost času, napadlo mě vrátit se na místo nálezu droboučkových žlutých apothecií, neboť to bylo prakticky jediné čerstvé, co široko daleko rostlo, a zdoku-

mentovat aspoň to. Po víc než půlkilometrové cestě přes pole se mi naštěstí podařilo najít přesný bod, kde jsem plodničky viděl. Ještě v ten den jsem se pomocí mikroskopu pokusil rozluštit, kteráže houbička mi dnes zařídila program. Na první pohled mě zaujaly bradavčité elipsoidní výtrusy, na které jsem byl zvyklý spíše u kosmatek nebo bradavčitovýtrusých řasatek (např. *Peziza succosa*, *P. michelii*) a které jsem tentokrát nečekal. Následné určení *Boubovia luteola* netrvalo dlouho a přineslo opravdu velké a milé překvapení.

Závěrem nutno vyzdvihnout, že zemnička žlutavá patří bezesporu mezi rarity naší mykoflóry. Jedním dechem je však třeba dodat, že je prakticky nenalezitelná obvyklým „pochůzkovým“ způsobem provádění mykologického průzkumu – vzhledem k jejím rozměrům a výskytu. Naopak je při jejím hledání potřeba uplatnit styl všetečný, nadšeně slídívý, s cílem poznat veškeré organické dění, jaké je na půdním povrchu i těsně pod ním registrovatelné pouhým okem. Současně je nutné mít „kliku“ na výběr vhodného místa. V tomto ohledu však nová lokalita zemničky žlutavé není ničím zjevně výjimečná, jde jednoduše o teplou stráň na zásaditém podkladu zarostlou mladými listnatými stromy a keři.

Poděkování

Článek vznikl za finanční podpory Ministerstva kultury ČR (DKRVO MK-S 760/2012 OVV).

Literatura

- Brummelen J. van et Kristiansen R. (1999): A new species of *Boubovia* (Pezizales) from the Hvaler archipelago in Norway. – *Persoonia* 17(2): 265–271.
- Hansen L. et Knudsen H. [eds.] (2000): Nordic macromycetes. Vol. 1. Ascomycetes. – Copenhagen.
- Kotlaba F. (2005): K latinskému a českému jmenosloví hub (I. část). – *Mykol. Sborn.* 82(1): 22–28.
- Kříž M. (2011): Nové nálezy palečky Hollósovy – *Tulostoma pulchellum* – v Čechách. – *Mykol. Listy* 115: 7–15.
- Svrček M. (1977): New combinations and new taxa in Operculate Discomycetes (Pezizales). – *Česká Mykol.* 31: 69–71.
- Svrček M. (1979): A taxonomic revision of Velenovský's types of Operculate Discomycetes (Pezizales) preserved in National Museum, Prague. – *Acta Mus. Nat. Pragae, ser. B, vol. 32* (2–4) („1976“): 115–194.
- Svrček M. (2006): *Boubovia luteola* (Velen.) Svrček. – In: Holec J. et Beran M. [eds.], Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. Příroda, Praha, 24: 48.
- Velenovský J. (1934): *Monographia Discomycetum Bohemiae. I.–II.* – Praha.
- Yao Y.-J. et Spooner B.M. (1996): Delimitation of *Boubovia* and *Pulvinula*. – *Mycol. Res.* 100(2): 193–194.

Martin Kríž: *Boubovia luteola* in the České středohoří Mountains

The rare ascomycete *Boubovia luteola* (Velen.) Svrček (Pezizales) was found in the southern part of the České středohoří Protected Landscape Area (North Bohemia). It is probably the second hitherto known find of this species in the Czech Republic; however, due to its minute fruitbodies it may be overlooked. The attached description of macro- and microcharacters is based on collected material. The relationship between the genus *Boubovia* and *Pulvinula* is summarized and a key to the five currently known species of *Boubovia* is provided. The locality of the new find is situated on a marlstone and limestone subsoil with clay. It is a south-facing slope with young broadleaved trees and shrubs in a xerothermic region.

Adresa autora: Národní muzeum, mykologické oddělení, Cirkusová 1740, 193 00 Praha 9; mmartin.kriz@seznam.cz

* * *

LEPTOPORUS MOLLIS

NÁJDENÝ NA SLOVENSKU AJ V NÍŽINE A PAHORKATINE

Ladislav H a g a r a

Autor prináša údaje o nových nálezoch trúdnikovitej huby *Leptoporus mollis* na Slovensku. Tento druh, v strednej Európe rozšírený najmä v horských polohách, sa podarilo nájsť aj v nižšom vegetačnom stupni (CHKO Záhorie) a v pahorkatine (Zvolenská kotlina).

Leptoporus mollis (Pers.) Quél. (slovensky tvarohovček fialovejúci, česky bělochoroš fialovějící) je v stredo európskom prostredí typicky horskou hubou. Kotlaba (1984) uvádza z územia bývalého Československa 68 lokalít tejto huby – 35 z Čiech, 19 z Moravy, 14 zo Slovenska, pričom len jedna z nich leží v pahorkatine, ca 300 m n. m. (Opočno), 9 v podhorí a 58 v polohách od 800 do 1 600 m n. m. Podobné vertikálne rozšírenie uvedeného druhu aktuálne platí aj pre mykoflóru susedného Rakúska: z 31 nálezov sú 2 z pahorkatiny, 11 z podhoria a 23 z polôh od 800 do 1 900 m n. m.

V klimatických podmienkach Škandinávie a severozápadného Ruska je *L. mollis* podstatne hojnejší než v teplejších oblastiach Európy a bežne sa vyskytuje aj v nížinách. Napríklad v herbári Univerzity Oslo je v súčasnosti 395 položiek tohto druhu z územia Nórska, pričom len málo lokalít presahuje nadmorskú výšku 800 m.

Najnižšou známou lokalitou *L. mollis* na Slovensku bola Trstená (les Surdíky na nábreží Oravskej priehrady, ca 620 m n. m.). Preto prekvapili nové nálezy tohto druhu v nížine (kataster Šaštína) a pahorkatine (Sliach):

1. Šaštín-Stráže (CHKO Záhorie), les 350 m južne od chaty Fáberky, na odkôrnenom kmeni sosny s priemerom ca 18 cm, 198 m n. m., 18. 9. 2009, leg. L. Hagara, det. P. Vampola.
2. Sliach, na mŕtvom stojacom kmeni borovice, ca 330 m n. m., 18. 7. 2012, leg. V. Kunca, det. P. Vampola.

Pomerne zaujímavý je aj hosťiteľ uvedených nálezov – borovica (Kotlaba 1984 uvádza len jeden nález). V strednej a severnej Európe okolo 94 % herbárových položiek *L. mollis* pochádza zo smrekov, len okolo 5 % z borovic. Ako hosťiteľské dreviny tejto huby sú v Európe veľmi zriedka zastúpené i smrekovec, jedľa, céder a jelša sivá, v Severnej Amerike aj duglaska.

V článku uvedené údaje boli čerpané z nižšie uvedenej literatúry.

L i t e r a t ú r a

- Bernicchia A. (2005): *Polyporaceae* s. l. In: *Fungi Europaei*, vol. 10. – Edizioni Candusso. Alassio.
- Borovička J. (2006): Bělochoroš fialovějící – *Leptoporus mollis* (Pers.) Quél. ve Slavkovském lese. – *Mykol. Sborn.* 83(3–4): 78–79.
- Kotlaba F. (1984): Zeměpisné rozšíření a ekologie chorošů (*Polyporales* s. l.) v Československu. – Academia, Praha.
- Norwegian Mycological Herbarium – Universitetet i Oslo. – nhm2.uio.no/botanisk/sopp/ [přístupeno 27.9.2012].
- Österreichische Mykologische Gesellschaft, 2009: Datenbank der Pilze Österreichs. Bearbeitet von Dämon W., Hausknecht A., Krisai-Greilhuber I. – <http://www.austria.mykodata.net> [přístupeno 25.9.2012].
- Ryvarden L. et Gilbertson R. L. (1994): *European Polypores*. Vol. 2. – Oslo.
- Škubla P. (2003): *Mycoflora Slovaca*. – Šaľa.
- The Fungal Records Database of Britain and Ireland. – www.fieldmycology.net/FRDBI/FRDBI.asp [přístupeno 27.9.2012].

Ladislav Hagara: *Leptoporus mollis* in Slovakia also found at lower altitudes

The author provides information concerning new collections of the polypore *Leptoporus mollis* (Pers.) Quél. in Slovakia. This species, distributed especially in montane altitudes in Central Europe, was also found in lower vegetation belts - lowlands (Záhorie CHKO) and hills (Zvolenská kotlina).

Adresa autora: Mišíkova 20/A, SK-811 06 Bratislava, Slovensko; irpex@stonline.sk

* * *

SARCOPORIA POLYSPORA – PRVÝ NÁLEZ NA SLOVENSKU

Ladislav H a g a r a

Autor referuje o rozšírení vzácnej trúdnikovitej huby *Sarcoporia polyspora* a o prvom náleze tohto druhu na území Slovenska.

Sarcoporia polyspora P. Karst. (slovensky sarkopória mäkká, česky bělochoroš červenající), známa aj pod synonymami *Parmastomyces mollissimus*, *P. transmutans* a *P. kravtzevianus* (Pouzar 1984, Niemelä et. al. 2005) je veľmi zriedkavá trúdnikovitá huba, doložená z malého počtu lokalít v Európe, Ázii, severnej Afrike, Severnej Amerike a Južnej Amerike (Vlasák et Kout 2010). V strednej Európe je zatiaľ potvrdená len na jedinom nálezisku v Poľsku (Ryvarden et Gilbertson 1994), Česku, Rakúsku a na Slovensku. V ČR ju roku 2009 opakovaně zbieral J. Vlasák na ležiacom hníjúcom kmeni smreka pri obci Purkarec severne od Hlubokej nad Vltavou, na rumovisku Karlův hrádek, 375 m n. m. (Vlasák et Kout 2010). V SR sa našla 25.8.2010 pri obci Šaštín-Stráže (CHKO Záhorie, 1,7 km jjz. od šaštínskej baziliky, 182 m n. m., leg. L. Hagara, det. P. Vampola, foto na zadnej strane obálky). Rástla na hnilom ležiacom kmeni sosny; pôda v tejto oblasti je piesočnatá a kyslá.

Huba tvorí jednoročné polorozliate až rozliate plodnice s rôsolovitou vrstvičkou nad rúrkami; odstávajúce okraje má jemne štetinkaté. Svieže plodnice sú mäkké, biele, ale na otláčených okrajoch i póroch nadobúdajú červenohnedú farbu. Mikroskopicky sa vyznačuje dextrinoidnými výtrusmi. Hostiteľskými drevinami tohto druhu sú odumreté smrek (*Picea abies*) a borovice (*Pinus sylvestris*, *P. nigra*, *P. pinea*, *P. halepensis*). V Stredozemí a USA sa zvyčajne viaže na borovice (Bernicchia 2005, Vlasák et Kout 2010), ale napríklad v Estónsku päť zo šiestich zberov E. Parmasta pochádzalo zo smrekov (Parmasto 2004).

L i t e r a t ú r a

- Bernicchia A. (2005): *Polyporaceae* s. l. In: Fungi Europaei, vol. 10. – Edizioni Candusso. Alassio.
- Niemelä T., Kinnunen J., Larsson K. H., Schigel D. S. et Larsson E. (2005): Genus revision and new combinations of some North European polypores. – *Karstenia* 45: 75–80.
- Parmasto E. (2004): Distribution maps of Estonian fungi. Vol. 3. – Tartu.
- Pouzar Z. (1984): Notes on four European polypores. – *Česká Mykol.* 38(4): 203–204.
- Ryvarden L. et Gilbertson R. L. (1994): European polypores. Vol. 2. – Oslo.

Vlasák J. et Kout J. (2010): *Sarcoporia polyspora* and *Jahnoporus hirtus*: two rare polypores collected in South Bohemia, Czech Republic. – *Czech Mycol.* 61(2): 187–195.

Ladislav Hagara: *Sarcoporia polyspora* – first find in Slovakia

The author summarizes the distribution of the rare polypore *Sarcoporia polyspora* in Europe, and data concerning the first record in Slovakia.

Adresa autora: Mišíkova 20/A, SK-811 06 Bratislava, Slovensko; irpex@stonline.sk

MIKROSKOPICKÉ HOUBY

PARAZITICKÉ HOUBY NA KYHANCE SIVOLISTÉ NA MORAVĚ

Petr K o k e š

Dva doposud z Moravy nepublikované druhy *Exobasidium karstenii* a *Rhytisma andromedae* byly nalezeny v Hrubém Jeseníku. Autor uvádí šest vlastních nálezů z let 2003–2006 a jeden původně nesprávně určený sběr R. Picbauera z roku 1927.

Na živých rostlinách kyhanky sivolisté (*Andromeda polifolia*) je v současnosti známo 9 parazitických hub: *Asterina clavuligera* Cooke, *Exobasidium karstenii* Sacc. et Trotter, *Exobasidium sundstroemii* Nannf., *Gibbera andromedae* (Rehm) E. Müll. & Arx, *Microsphaera vaccinii* (Schwein.) Cooke et Peck, *Mycosphaerella polifoliae* (Ellis et Everh.) Bubák, *Pseudocercospora kalmiae* (Ellis et Everh.) U. Braun, *Rhytisma andromedae* (Pers.: Fr.) Fr. a *Synchytrium vaccinii* F. Thomas. Uvedené houby vytvářejí lokální infekci na živých listech nebo systemickou infekci na ročních výhonech (pouze *Exobasidium karstenii*). *Synchytrium vaccinii* se vyskytuje na listech, řapících, mladých větvíčkách, květech a plodech (Karling 1958: 151).

Kyhanka sivolistá se v současné době na Moravě vyskytuje pouze v Hrubém Jeseníku (6 lokalit) a velmi vzácně v Moravskoslezských Beskydách (PP Obidová, údolí Lomné – nad ústím Burkovského potoka). Můj průzkum byl omezen na Hrubý Jeseník, kde jsem našel dvě mikroskopické parazitické houby: plíšku Karstenovu (*Exobasidium karstenii*, na čtyřech lokalitách) a sraštělku kyhankovou (*Rhytisma andromedae*, na jediné lokalitě), nový druh pro Moravu. Pouze na rašeliništi v sedle mezi Malým Jezerníkem a Velkým Jezerníkem jsem na kyhance sivolisté nenalezl žádnou houbu.

Zkratka BPI označuje herbář v Beltsville (USA, Maryland), U. S. National Fungus Collections; BRNM znamená herbář Moravského zemského muzea v Brně (mykologické oddělení); KO označuje soukromý herbář Petra Kokeše (ČR, Vyškov).

***Exobasidium karstenii* Sacc. & Trotter**

Syn.: *Exobasidium andromedae* P. Karst., *E. karstenii* Lind

Vytváří systemickou surkulikózní (typ infekce, kdy jsou systemicky napadány roční výhony) infekci, kdy axilární pupeny raší v ortotropické červenofialové chlorofylu prosté výhony, jejichž listy jsou tenké, měkké a silně rozšířené na asi trojnásobnou šířku, v době sporulace na dolní straně pokryté vrstvičkou bílých výtrusů – bazidiospor (netvoří plodnice). Bazidiospory postupně odpadávají, klíčí a za tvorby příčných přepážek odškrcují konidie.

Bazidiospory: úzce banánovité, mírně zakřivené, 1-buněčné, popř. s 1–3 přepážkami, 12–19 × 2,0–4,5 μm; konidie tyčinkovité až téměř vřetenovité, 9–13 × 0,8–1,5 μm.

Podrobný popis houby publikoval Nannfeldt (1981: 48–49).

Rozšíření na Moravě

Na *Andromeda polifolia* L.: 1. Okres Jeseník, k. ú. Domašov, Malý Jezerník, rašeliniště, 50°06'30,1" s. š., 17°11'35,1" v. d., 1207 m n. m., 18.VIII.2004 leg. P. Kokeš (KO). – 2. Okres Jeseník, k. ú. Rejvíz, Malé rašeliniště, blatkový bor, 50°13'30,2" s. š., 17°18'43,0" v. d., 747 m n. m., 7.IX.2003 leg. P. Kokeš (KO). – 3. Okres Šumperk, k. ú. Kouty, Velký Jezerník, rašeliniště, 27.IX.1927 leg. R. Picbauer (BRNM 128917, Picbauer 1929: 17 ut *Exobasidium oxycocci*); ibid., 50°06'11,5" s. š., 17°12'27,2" v. d., 1308 m n. m., 6.IX.2003 leg. P. Kokeš (KO). – 4. Okres Šumperk, k. ú. Nové Losiny, Vozka, jezírka, rašeliniště, 50°09'32,1" s. š., 17°06'33,7" v. d., 1323 m n. m., 28.VIII.2003, a 14.VII.2004 leg. P. Kokeš (KO).

Plíška Karstenova byla na území Moravy poprvé sbírána Picbauerem v roce 1927, avšak byla chybně určena jako *Exobasidium oxycocci*, a to na chybně určeném hostiteli. Picbauer určil hostitele jako *Oxycoccus palustris* (rostlinu revidovali Radomír Řepka a Jaroslav Koblížek, parazitickou houbu revidoval Petr Kokeš).

V Čechách byla sbírána v okolí Třeboně: leg. A. Weidmann (V.1890, BPI); leg. F. Bubák (31.V.1905, BPI).

Celkové rozšíření

Na *Andromeda polifolia* L. (syn.: *A. glaucophylla* Link): Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Kanada (Alberta, British Columbia, Newfoundland & Labrador,

Northwest Territories, Nunavut, Quebec), Německo, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Rusko (Novgorodská oblast), USA (Alaska, Maine, New Hampshire, New York, Wisconsin), Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie (Legon et Henrici 2012, Nannfeldt 1981: 49).

Na kyhance sivolisté se vyskytuje také podstatně vzácnější plíška Sundströmova (*Exobasidium sundstroemii* Nannf.), která se liší především tím, že nevytváří systemickou infekci. Bazidiospory ($9-13 \times 1,5-3,5 \mu\text{m}$) a konidie ($7-11 \times 0,8-1,2 \mu\text{m}$) jsou o něco menší. Klíč dle Nannfeldta (1981: 37):

Na *Andromeda polifolia*:

1. Napadené výhony roztroušené nebo ve skupinách (vzácněji soustava větvíček), často vyrážející z podzemních částí. Listy silně rozšířeny, měkké a tenké s neodlišeným mezofylem, na horní straně tmavě modravě (často téměř černavě) nachové *E. karstenii*
2. Napadené výhony ve skupinách nebo soustavy větví, téměř nikdy nevyrážejí z podzemních částí. Listy pouze mírně rozšířené, normální tloušťky a anatomické stavby, s typickou palisádou v mezofylu, na horní straně světle lila (růžově) zbarvené a často zeleně skvrnitě..... *E. sundstroemii*

***Rhytisma andromedae* (Pers.: Fr.) Fr.**

Syn.: *Placuntium andromedae* (Pers.: Fr.) Höhn., *Xyloma andromedae* Pers.: Fr.

Způsobuje lokální infekci, přičemž na horní straně listů nebo na větvíčkách vytváří v nepravidelných útvarech černou hladkou krustu, zpočátku žlutě lemovanou, která může pokrývat téměř celý povrch listu. Tato stromata obsahují konidie. Na opadaných listech se na stromatech během zimy vyvíjejí podlouhlé černé plodničky typu pseudoapothecia, které se na jaře otvírají podélnou štěrbinou, kterou se uvolňují zralá vřečka s askosporami.

Konidie: bezbarvé, tenkostěnné, hladké, válcovité, bez přepážek, $4-6 \times 1 \mu\text{m}$; askospory: bezbarvé, tenkostěnné, hladké, palicovité, bez přepážek, $36-50 \mu\text{m} \times 4-6 \mu\text{m}$ v nejširším místě, uzavřené v nápadné slizovité, až $5 \mu\text{m}$ silné pochvě.

Detailní popis houby publikoval Minter (1996: 164).

Rozšíření na Moravě

Na *Andromeda polifolia* L.: Okres Šumperk, k. ú. Kouty, sedlo mezi Malým Dědem a Pradědem, rašeliniště, $50^{\circ}05'42,4''$ s. š., $17^{\circ}13'35,3''$ v. d., 1 341 m n. m., 6.IX.2006 leg. P. Kokeš (KO).

Celkové rozšíření

Na *Andromeda polifolia* L. (syn.: *A. glaucophylla* Link): Belgie, Bělorusko, Česko, Estonsko, Finsko, Irsko, Japonsko, Kanada (Newfoundland & Labrador, Ontario, Quebec, Saskatchewan), Lotyšsko, Německo, Norsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko (Archangelská oblast, Čukotka, Irkutská oblast, Kaliningradská oblast, Kamčatka, Karélie, Krasnojarský kraj, Leningradská oblast, Magadanská oblast, Marij El, Murmanská oblast, Novgorodská oblast, Sacha, Sankt Petěrburg, Tomská oblast, Tverská oblast, Ťumenská oblast, Vologodská oblast), USA (Alaska, Indiana, Maine, Maryland, Michigan, Minnesota, New York, Vermont, Virginia, Wisconsin), Švédsko, Ukrajina, Velká Británie (Farr et al. 2012, Minter 2012).

Uvádím zde rozšíření pouze na *Andromeda polifolia*, protože novější výzkumy ukazují vysokou specializaci u rodu *Rhytisma*. *Rhytisma andromedae* bývá sice uváděna na jiných rodech, ale to odpovídá spíše současné situaci, kdy rod *Rhytisma* není dostatečně prozkoumán. Je zatím známo pouze 13 druhů rodu *Rhytisma*, které parazitují na 20 rodech a 54 druzích z čeledi *Ericaceae* (nomenklatura rodu *Rhytisma*: Kirk 2012; nomenklatura hostitelských rostlin: Allkin 2012). Vzhledem k tomu, že askospory dozrávají na jaře na spadlých listech, je obtížné popisovat nové druhy.

Literatura

- Allkin B. [ed.] (2012): The plant list. – <http://www.theplantlist.org>
- Farr D. F. et al. [eds.] (2012): Systematic mycology and microbiology laboratory. United States department of agriculture. Agricultural research service. Fungal databases. – <http://nt.ars-grin.gov/fungalatabases/index.cfm>
- Karling J. S. (1958): *Synchytrium vaccinii*. – *Sydowia* 12: 149–159.
- Kirk P. [ed.] (2012): Index fungorum. – <http://www.indexfungorum.org>
- Legon N. W. et Henrici A. (2012): Checklist of the British & Irish Basidiomycota. – <http://www.basidiochecklist.info>
- Minter D. W. (1996): IMI Descriptions of Fungi and Bacteria No. 1295. *Rhytisma andromedae*. – *Mycopathologia* 136: 163–165.
- Minter D. W. [ed.] (2012): Cybertruffle's Robigalia, observations of fungi and their associated organisms. – <http://www.cybertruffle.org.uk/robigalia/eng/index.htm>
- Nannfeldt J. A. (1981): *Exobasidium*, a taxonomic reassessment applied to the European species. – *Acta Univ. Upsal. Symb. Bot. Upsal., Uppsala*, 23(2): 1–72. + 4 Pls.
- Picbauer R. (1929): Addenda ad floram Czechoslovakiae mycologicam. IV. – *Sborn. Vys. Šk. Zeměd., Brno, ser. D*, 13: 1–28.

Petr K o k e š : Parasitic fungi on *Andromeda polifolia* in Moravia

Exobasidium karstenii (not yet published from Moravia) and *Rhytisma andromedae* (new to Moravia) were found in the Hrubý Jeseník Mts. The author

mentions six personal finds from 2003–2006, and one by Picbauer from 1927, which was wrongly identified at the time.

Adresa autora: Nám. Obránců míru 1, 682 01 Vyškov; e-mail: pkokescz@gmail.com

RECENZE

Václav Kúdela, Kocourek František, Bárnet Martin a kol. (2012): České a anglické názvy chorob a škůdců rostlin – Czech and English names of plant diseases and pests

Česká akademie zemědělských věd, Praha, 272 str., ISBN 978-80-905080-4-0, cena 650 Kč.

Tato nově vyšlá publikace je zaměřena na sjednocení názvů chorob zemědělsky významných rostlin a nejběžnějších okrasných rostlin způsobených viry s.l., bakteriemi s.l. a houbami s.l., živočichy a abiotikózami. Nezahrnuje choroby lesních a parkových dřevin.

Kniha je členěna do kapitol „Předmluva“, „Předmluva editorů“, „Informace pro uživatele“, „Část první“, „Část druhá“ a „Část třetí“. V kapitolách „Předmluva“ a „Předmluva editorů“ jsou uvedeny důvody, proč byla tato kniha vytvořena a na jaké práce slovníkového typu vydané v České republice navazuje. V kapitole „Informace pro uživatele“ je vysvětleno členění názvů v rámci jedné plodiny, značení položek, označování stupně škodlivosti škodlivého činitele, dále jsou uvedeny prameny vědeckých názvů rostlin a škodlivých činitelů a je tam také komentář k vědeckým jménům hub. Posledně jmenovaná kapitola je v knize také v anglické verzi pod názvem „User’s guide“ a umožňuje tak využití této knihy daleko většímu množství čtenářů, než jen těm, kteří ovládají češtinu.

„Část první“ se zabývá standardizací českých názvů chorob a škůdců rostlin. Nejprve je uveden význam a vývoj českého názvosloví, kdy je připomenut vliv latiny a řečtiny a později angličtiny. Při popisu vývoje názvosloví se začíná dobou před rokem 1848, dále pokračuje období 1848–1921 (období průmyslové revoluce až v podstatě do konce Rakousko-Uherska). Další období (1922–1966) začíná publikováním prvního českého moderního fytopatologického názvosloví v roce 1922. Další období (1967–1990) je ohraničeno rokem 1967, kdy Ministerstvo zemědělství ČSR ustanovilo „Ústřední komisi pro odborné zemědělské a lesnické názvosloví“ a rokem 1990, kdy v návaznosti na změny v ČR (začaté na konci roku 1989) jmenovaná komise ukončila činnost. Rokem 1990 začíná dosud poslední období ve

vývoji českého názvosloví. Kromě popisu historie jsou v „Části první“ uvedena „Pravidla pro revizi, tvorbu, kodifikaci a používání českého názvosloví chorob, poruch a poškození rostlin“. Tato „Pravidla“ se člení na šest článků. První článek se zabývá východisky pojmenování, druhý zásadami pojmenování, třetí modelem pro úplný název (pro chorobu, která se na území ČR běžně vyskytuje a její název zahrnuje syndrom nebo symptom této choroby), čtvrtý modelem pro neúplný název (v názvu choroby chybí pojmenování syndromu nebo symptomu choroby), pátý zkracováním oficiálních názvů v odborném textu a šestý kodifikací názvosloví. Podle zde vytvořených pravidel název choroby optimálně zahrnuje označení původce choroby (nebo poškození), typický symptom nebo syndrom a jméno hostitelské rostliny. Někdy je označení původce choroby (nebo poškození) anebo označení typického syndromu (nebo symptomu) vynecháno. Z důvodů systematickosti pojmenování choroby nebo poškození proto nejsou jména navržená v této publikaci shodná s dosud používanými názvy. Posledním oddílem „Části první“ je kapitola věnující se kritickým poznámkám k některým navrženým českým názvům chorob rostlin.

„Část druhá“ obsahuje názvy chorob a škůdců rostlin podle plodin a je nejdůležitější částí knihy. Plodiny jsou rozděleny do pěti oddílů (I. Polní plodiny, II. Zeleninové druhy, III. Ovocné druhy, IV. Aromatické speciální rostliny, V. Okrasné rostliny). Každý oddíl se dělí na kapitoly podle zemědělského členění hospodářsky významných rostlin nebo systematického zařazení dané plodiny. Každá z těchto kapitol se dělí na podkapitoly, které jsou věnovány jednotlivým plodinám. Pojmenování je u každé plodiny uvedeno formou tabulky s pěti sloupci. První sloupec uvádí kód, pod kterým je škodlivý činitel veden v této knize. V druhém sloupci je český název choroby, abiotikózy a škůdce. (Kniha neuvádí synonyma, pod kterými byla dosud choroba, škůdce nebo abiotikóza známa; to může způsobovat určité problémy při využití praktičtěji zaměřenými uživateli této knihy, kteří již mají některé názvy zažitě.) V třetím sloupci je uveden vědecký název škodlivého organismu nebo abiotického činitele. Anglický název škodlivého činitele je v pátém sloupci. Šestý sloupec uvádí škodlivost daného škodlivého činitele. Škodlivé činitele jsou u jednotlivých plodin členěny na abiotikózy, virózy, bakteriózy, mykózy a oomycetózy a škůdce. V rámci každé z těchto skupin je členění podle abecedního pořádku.

„Část třetí“ obsahuje rejstříky vědeckých, českých a anglických názvů hostitelských rostlin, chorob, škůdců a abiotikóz. Každý ze tří jmenovaných rejstříků uvádí v jednom sloupečku název škodlivého činitele a v druhém kód nebo kódy, pod kterým je škodlivý činitel k nalezení v „Části druhé“.

Hodnotit jednotlivé publikace a přenos informací v nich obsažených k čtenářům lze z různých hledisek. Používání každého názvosloví je závislé od toho, jak

snadno se k němu odborná a laická veřejnost dostane. V tomto směru má tato publikace co dohánět. Před jejím zakoupením do soukromých knihoven většinu lidí odradí je její vysoká cena (650 Kč). Dalším minusem knihy je absence CD-ROMu, který by byl ke knize přiložen a kde by byla ve formě databáze obsažena všechna hesla, uváděná v tištěné verzi. Naprosto ideální a plně odpovídající dnešní době by byla volně přístupná internetová aplikace, která by byla dostupná nejen pro PC, ale i pro dnešní mobilní telefony. Proto doufám, že k tomu dojde až budou vyprodány všechny nebo drtivá většina výtisků této knihy. Internetová aplikace umožní bez problému aktualizovat vydané názvosloví.

Co se týče vzhledu knihy, domnívám se, že by se pro ní více hodil menší formát s měkkými deskami (A5), který je typický pro příručky a který by byl praktičtější a zlevnil by i cenu knihy.

Pokud jde o obsah, je určitě škoda, že se kniha nezabývá názvoslovím chorob lesních a parkových dřevin; tuto část je třeba dotvořit.

Členění oddílu „V. Okrasné rostliny“ je pro drtivou většinu uživatelů obtížně přehledné (přesněji: vyhledávání jednotlivých rostlin), protože je založeno na taxonomickém postavení čeledí, kam jednotlivé rostliny patří, přičemž tyto čeledi nejsou uvedeny – málokdo z čtenářů totiž ví, do kterých čeledí jednotlivé rody patří. Vhodnější by bylo v obsahu uvádět jména těchto rostlin v abecedním pořadí, i když kódy v abecedním pořadí nebudou.

Celkově lze říci, že tato kniha je zdařilou publikací. Fytopatologům, zemědělcům, odborné a laické veřejnosti přinesla jednotné pojmenování chorob, škůdců a abiotikóz zemědělsky významných rostlin a umožní snadnější domluvu při řešení akademických i praktických problémů týkajících se škodlivých činitelů. Tato kniha by určitě neměla chybět v knihovně žádné instituce, která se zabývá fytopatologií nebo rostlinolékařstvím. Fytopatologům a dalším odborníkům, kteří se z různých úhlů rostlinolékařstvím zabývají, lze doporučit, aby k ní měli snadný přístup.

David N o v o t n ý

* * *

Zlatko Ivec: Gobe 1.

Vydáno vlastním nákladem, Maribor 2012, 412 str., ISBN 978-9616890-18-2

Slovinský amatérský mykolog Zlatko Ivec vydal v roce 2012 velice pěkný fotografický atlas hub, který je koncipovaný jako první díl plánované série. Obsahuje informace o 200 druzích makromycetů, které jsou řazeny abecedně. To není počet, který by ostatní atlasy převyšoval. Mimořádností tohoto atlasu je však skutečnost, že kromě obvykle uváděných informací (stručný popis, systematické

zařazení, ekologie, trofizmus a fenologie) je každý druh vyobrazen na 4–5 fotografiích! Obvykle je na jedné až dvou fotkách zobrazen celkový habitus plodnic a na dalších jsou plodnice na řezu, popř. detail klobouku, třeně nebo dalšího výrazného znaku. Výsledkem je skutečně důkladné obrazové představení všech důležitých znaků, které velice usnadňuje určování jednotlivých druhů. Další velkou zvláštností tohoto atlasu je mikrofotografie výtrusů ve zvětšení 1000x, publikovaná u každého druhu. Piktogramy je znázorněn typ plodnice a barevnými ploškami barva výtrusného prachu. Zajímavá je i skutečnost, že kniha je dostupná i pro „chytré“ mobilní telefony se systémem android.

Fotografie jsou až na výjimky (např. jedna z fotografií hříbu Dupainova nebo hříbu modračky představují přestárlé plodnice) většinou dobré kvality včetně reprodukce. Zajímavostí jsou fotografie druhu *Gyromitra tasmanica* Berk. et Cooke a nezvyklé je použití jména *Hypholoma acutum* (Cooke) E. Horak pro třepenitku svazčitou (*H. fasciculare*). V knize je však podle mého názoru několik nesprávných určení. Fotografie hříbu proměnlivého (*Boletus poikilochromus*, str. 74–75) představuje pravděpodobně hřib červený (*Xerocomus rubellus*), hřib rudonachový (*Boletus rhodopurpureus*, str. 86–87) pravděpodobně hřib Moserův (*Boletus rubrosanguineus*), slzivka oprahlá (*Hebeloma crustuliniforme*, str. 170–171) je zřejmě jiný druh slzivky (neslízící ostří lupenů!), stejně jako i lakovka dvoubarvá (*Laccaria bicolor*, str. 218–219), u níž je bazální mycelium bělavé (má být fialové, stejně jako nádech lupenů). Kozák šedo zelený (*Leccinum variicolor*, str. 274–275) určitě představuje jiný druh, na fotografiích bedly zarudlé (*Leucoagaricus subcretaceus*, str. 294–295) jsou plodnice, jejichž klobouk by měl být výrazněji šupinkatý – to je jedním ze znaků tohoto druhu (snad se jedná o tmavší *L. leucothites*), jedna z fotografií pýchavky obecné (*Lycoperdon perlatum*, str. 300) představuje zřejmě pýchavku palicovitou (*Calvatia excipuliformis*) a fotografie šafránky ozdobné (*Tricholomopsis decora*, str. 406–407), podle barvy šupinek na klobouku zřejmě šafránku červenožlutou (*T. rutilans*; fotografie je však dosti nešťastná). Nejasné je pojetí lakovky obecné (*Laccaria laccata*), která je na str. 220–221 ztotožněna s lakovkou příbuznou (*L. laccata* var. *pallidifolia* = *L. affinis*); má kulovité výtrusy (což je pak v pořádku), ale na str. 224–225 je odděleně vyobrazena lakovka příbuzná (jako *L. laccata* var. *pallidifolia*) rovněž s kulovitými výtrusy (zde se může jednat o starou plodnici druhu *L. amethystina*). Zdá se tedy, že autor tento kulatovýtrusý taxon publikoval dvakrát, zatímco pravou l. obecnou s elipsoidními výtrusy vůbec nemá.

I přes výše uvedené nedostatky je možné autorovi k podařenému knize blahopřát. Pokud bude v budoucnu ve své aktivitě pokračovat, vznikne velice zajímavá ikonografie slovinských makromycetů. V neposlední řadě bych chtěl také

OSOBNÍ

ING. ANTON JANITOR, PH.D. – 75ROČNÝ

Vincent Kabát

Významný slovenský mykológ, popularizátor makromycétov, uznávaný odborník fytopatológ Ing. Anton Janitor, Ph.D., dožíva sa významného životného jubilea 75 rokov.

Jubilant sa narodil 29. augusta 1937 v Malej Ide pri Košiciach, kde navštevoval základnú školu. V Košiciach ukončil v roku 1955 gymnaziálne štúdium. Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Vysokej škole zemédskej v Prahe roku 1960, v odbore ochrana rastlín.

Prvým pôsobiskom čerstvého fytopatológa bola Čierna nad Tisou, kde pracoval ako fyto karantény inšpektor vo funkcii zástupca vedúceho inšpekcie.

Vedeckú internú aspirantúru začal na Biologickom ústave SAV v Bratislave, ktorú úspešne ukončil v r. 1965 obhajobou dizertačnej práce “Štúdium možnosti pestovania obligátneho parazita *Erysiphe graminis* DC v podmienkach in vitro“ a získal titul kandidáta biologických vied v odbore fyziológia rastlín. V roku 1975 ukončil postgraduálne jazykové štúdium na Právnickej fakulte UK v Bratislave pre československých expertov OSN a UNESCO pre frankofónne oblasti. Od roku 1975 pracoval ako samostatný vedecký pracovník Botanického ústavu SAV v Bratislave a od roku 1990 ako vedúci vedecký pracovník Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV. V rokoch 1998–2002 bol riaditeľom Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji. Po reorganizácii pracoviska prešiel v roku 2003 do Ústavu krajinskej ekológie SAV v Bratislave, na ktorom v roku 2011 ukončil svoju vedeckú kariéru a odišiel do dôchodku.

Ing. A. Janitor, Ph.D. sa pracovne orientoval na oblasť rastlinnej patofyziológie a mykológie, na problémy mykotoxikológie a mykofloristiky. V začiatkoch sa venoval výskumu fyziológie a ekológie obligátnych hubových parazitov rodov *Erysiphe* a *Puccinia*. U hrdze trávovej (*P. graminis*) študoval zmeny bunecných organel v procese patogenézy, kde sa najviac venoval zmenám ultraštruktúry chloroplastov pšenice. Viedol kolektív, ktorý dlhodobo študoval patologické zmeny na

kôstkovinách napadnutých hubami rodov *Monilia*, *Cytospora*, *Schizophyllum*, *Stereum*, *Trametes* a i. Získané výsledky vysoko ocenila najmä ovocinárska prax, ako aj Kolégium pre biologicko-ekologické vedy pri SAV.

Jubilant sa aktívne zapojil do celonárodného výskumu hromadného odumierania dubov na Slovensku a fytopatologických problémov Východoslovenskej nížiny. Ako prvý začal študovať problematiku fotobiológie húb, najmä vplyv viditeľného, ultrafialového, röntgenového a gama žiarenia na morfológické a fyziologické prejavy húb rodov *Erysiphe*, *Cytospora*, *Monilia*, *Schizophyllum*, *Stereum*, *Trametes*, *Xylaria*, *Pleurotus*, *Trichoderma* a ďalšie.

Absolvoval viaceré dlhodobé študijné pobyty na vedeckých pracoviskách bývalého ZSSR, v Kanade, Francúzsku, Poľsku, KĽDR a na Kube.

Pôsobil na viacerých zahraničných univerzitách a výskumných ústavoch. Na Univerzite Laval v kanadskom Quebecu študoval interakciu patogén-hostiteľ-prostredie u hrdze trávovej, *Puccinia graminis*. Vo francúzskom Versailles v ústave INRA študoval vplyv fytopatogénnej huby *Septoria nodorum* na fyziologické prejavy pšenice a toxické metabolity uvedenej huby. V Krakove a Varšave študoval fotofyziológiu húb, v KĽDR skúmal príčiny odumierania marhúľ a broskýň v tamojších agroekologických podmienkach. V Biologickom ústave Kubánskej akadémie vied riešil otázky fyziológie hrdze *Puccinia melanocephala* parazitujúcej na cukrovej trstine. V Moskve na Ústave fyziológie rastlín akadémie vied študoval metódy rastlinných explantátov ako možných podmienok pre pestovanie obligátnych parazitov v podmienkach in vitro.

Jubilant napísal viacero monografií, je spoluautorom vysokoškolskej učebnice, publikoval okolo 250 vedeckých prác a vyše 1250 prác populárno-vedeckých.

Pedagogicky pôsobil na Univerzite vo Zvolene, v Nitre, na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave a Univerzite tretieho veku. Mykofloristickú analýzu spracoval na území Bratislavy, v Malej Fatre s I. Fábrym, kde v CHKO spracovali Veľký Rozsutec. Jubilant spracoval mykoflóru Trábečského pohoria, Vtáčnika a Pohronského Inovca, výskumnú plochu dubovo-hrabového lesa v Bábě, Šenkvickej háj a Martinský les v okolí Senca. S kolektívom odborníkov sa niekoľko rokov aktívne zapája do mapovania makromycétov Hornej Oravy.

Štyrikrát získal cenu SAV za popularizáciu vedy, v rokoch 1972, 1979, 1991, 2007. SAV mu udelila striebornú plaketu za zásluhy v biologických vedách (roku 1987) a pamätnú medailu za rozvoj vedy, medailu J. Fándlyho (roku 1997) a ďalšie rezortné vyznamenania. Pracoval ako popredný funkcionár v Spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne pri SAV. Bol členom a predsedom Spoločnosti slovenských mykológov, neskôr Slovenskej mykologickej spoločnosti pri SAV. Tu bol členom terminologickej komisie spolu s I. Fábrym, A. Dermekom a ďalšími, ktorí spracovali základ moderného slovenského názvoslovía

makromycetov. Pričinil sa o zriadenie stálej hubárskej poradne v Bratislave. Ako predseda Spoločnosti slovenských mykológov inicioval zmenu spoločnosti na Slovenskú mykologickú spoločnosť SAV v roku 2000. Od roku 1983 je členom Francúzskej fytopatologickej spoločnosti, členom Federácie európskych spoločností rastlinnej fyziológie, Medzinárodnej asociácie pre krajinnú ekológiu, Českej vedeckej spoločnosti pre mykológiu pri ČAV a Českej mykologickej spoločnosti, Botanickej spoločnosti pri SAV a ďalších. V roku 2012 bol vyznamenaný cenou ministra životného prostredia SR za aktívnu angažovanosť v uvedenej oblasti. Bol školiteľom doktorandov, diplomantov, členom vedeckých rád, Vedeckého kolégia pre biologicko ekologické vedy pri SAV, členom výboru akademického senátu, rôznych komisií a podobne.

Za všetku túto prácu, ktorá je iba stručným výpočtom jeho aktivít počas jeho vedeckej kariéry, patrí mu naša vďaka a úcta. Nášmu jubilantovi Antonovi Janitorovi želáme pevné zdravie, naďalej veľa pracovnej energie a vedeckej invencie pri práci na rozpracovaných projektoch pre ďalší rozvoj fytopatológie a mykológie na Slovensku. Nech mu obe vedecké disciplíny budú i do ďalších rokov srdcu blízke ako sciencia amabilis.

Vincent K a b á t : Anton Janitor 75 years old

* * *

SEDMDESÁT LET JIŘÍHO MORAVCE

Vladimír Antonín

Dne 26. října 2012 se dožil sedmdesátky Jiří Moravec, jeden z nejvýznamnějších našich a evropských mykologů věnujících se taxonomii operkulátních diskomycetů. Bez přehánění se dá napsat, že ve své specializaci patří mezi špičku mykologů „předmolekulárního“ období; aktivně se zúčastnil i několika mezinárodních mykologických kongresů. I když posledních 6 let věnuje svůj čas téměř výhradně entomologii – taxonomii tropických druhů brouků z čeledi *Cicindelidae*, kde světového významu dosáhl jeho úplné monografické zpracování druhů madagaskarského regionu – zaslouží se, aby bylo jeho výročí zmíněno. Jeho publikační činnost v mykologii se datuje od r. 1966 a zahrnuje více jak 80 původních taxonomických prací. Články publikované do roku 1998 byly shrnuty u příležitosti jeho pětapadesátky (Czech Mycol. 50: 241–244, 1998).

Kdo Jirku zná, tak ví, že jej charakterizuje až extrémní pracovitost; mykologii (nyní už spíše entomologii) se věnuje obvykle více než 15 hodin denně. Pověstná

je také jeho pečlivost a smysl pro detaily – všechny jeho taxonomické revize jsou zpracovány velmi detailně a zahrnují i mikrofotografie askospor z rastrovacího mikroskopu. I tím se mu podařilo objevit mnohé mikroskopické znaky důležité pro určování studovaných rodů diskomycetů, které mu přinesly světovou proslulost, zejména pokud jde o jeho milovaný rod *Cheilymenia*. Jak sám říká, kromě taxonomických revizí rodů *Marcelleina*, *Melastiza* a *Sowerbyella*, završením jeho práce v mykologii byla právě světová monografie rodu *Cheilymenia* s vnitrorodovou klasifikací založenou hlavně na stavbě excipula v kombinaci s ornamentikou askospor.

Kulatého výročí se Jiří Moravec dožil plný energie a dalších pracovních plánů. My, mykologové, doufáme, že se do nich vklíní i některá témata mykologická. Do dalších let mu přejeme hodně zdraví a stále tolik pracovního elánu i další poznávací cesty do tropických oblastí.

Seznam mykologických publikací Jiřího Moravce od roku 1998

- Antonín V. et Moravec J. (2001): Some notes on the remarkable variability of *Ascobolus scatigenus* (Discomycetes, Pezizales). – Czech Mycol. 52(4): 295–298.
- Antonín V. et Moravec J. (2010): *Jafnea semitosta* (Ascomycota, Pyronemataceae), first collection in the Czech Republic – Czech Mycol. 62(1): 1–11.
- Moravec J. (2003): Taxonomic revision of the genus *Cheilymenia* – 7. A reassessment of the sections *Paracheilymeniae* and *Raripilosae*. – Czech Mycol. 53(3–4): 113–134.
- Moravec J. (2003): Taxonomic revision of the genus *Cheilymenia* – 8. The section *Micropilosae*. – Czech Mycol. 53(3–4): 135–144.
- Moravec J. (2003): Taxonomic revision of the genus *Cheilymenia* – 10. *Cheilymenia apiculisporea* spec. nov., a new species of the section *Coprobia*. – Czech Mycol. 54(3–4): 215.
- Moravec J. (2005): A World Monograph of the genus *Cheilymenia* (Discomycetes, Pezizales, *Pyronemataceae*). – Libri botanici 21, IHW-Verlag, Eching bei München.
- Moravec J. (2006): Note on the excipular structure of *Cheilymenia theleboloides* (Discomycetes, Pezizales, *Pyronemataceae*). – Czech Mycol. 58(1–2): 149–151.

Vladimír Antonín: Jiří Moravec septuagenarian

The worldwide known mycologist and entomologist Jiří Moravec has reached the age of 70. Jiří has published more than 80 taxonomic papers including monographs (for his papers until 1998, see Czech Mycol. 50: 241–244, 1998). The most important is his comprehensive World Monograph of the Genus *Cheilymenia* (Moravec 2005), with an infrageneric classification based on the excipular structure in combination with ascospore ornamentation observed both under a light microscope and in SEM photomicrographs. We wish Jiří good health and success in further entomological and mycological studies.

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU RNDR. JAROSLAVY MARKOVÉ, CSc.

Karel Prášil a Zdeněk Pouzar

RNDr. Jaroslava Marková, CSc. (rozená Ondráčková) se narodila 8.8.1947 v Praze. Základní a středoškolské vzdělání získala v Teplicích, kde maturovala v roce 1965 na Střední všeobecně vzdělávací škole (obdoba dnešních gymnázií). V témže roce byla přijata ke studiu odborné biologie na Přírodovědecké fakultě UK (PřF UK) v Praze. Studium zakončila absolutoriem v roce 1970 a této fakultě zůstala věrná po celou dobu své profesní kariéry. V roce 1976 tam obhájila rigorózní práci na téma „Příspěvek k poznání hnědé rzi pýru v ČSR“ a v roce 2001 dizertační práci „Taxonomie a ekologie hnědých rzí v evropském měřítku“.

Na katedře botaniky PřF UK pracovala dr. Marková od roku 1970 jako technický, vědecko-technický a posléze vědecký pracovník, od roku 1992 pak jako odborný asistent. Na bakalářském stupni studia vedla praktická a terénní cvičení a na magisterském stupni dosud přednáší obecnou a speciální fytopatologii, uredologii a podílí se na přednáškách speciální mykologie a metodách studia fytopatogenních hub. Jako školitelka vychovala řadu studentů v rámci vedení bakalářských, diplomových i dizertačních prací.

V rámci své vědecké činnosti se dr. Marková věnovala mykologii a fytopatologii, konkrétně studiu taxonomie a ekologie rzí (Uredinales), zvláště pak rzí travních a obilních. Průpravu k taxonomické práci získala především u profesora Z. Urbana, DrSc., zkušenosti s experimentální prací pak ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby v Praze-Ruzyni u ing. Josefa Šebesty, CSc. Delší dobu spolupracovala na mezinárodních vědeckých programech "Studium principů rezistence k patogenům – analýza hub parazitujících na obilninách", byla řešitelkou nebo spoluřešitelkou několika grantů na úrovni GAČR, MŠMT, MŽP a GAUK. Z nejvýznamnějších připomeňme témata Biodiverzita travních a obilních rzí (Uredinales) Evropy (GAČR 1997–1999) a Katalog rzí (Uredinales) České a Slovenské republiky (GAČR 2002–2004).

K nejvýznamnějším publikacím autorky náleží kniha o českých a slovenských rzích – Urban et Marková: Catalogue of rust fungi of the Czech and Slovak Republics (2009). Nejcennější částí této práce je podrobný seznam lokalit jednotlivých druhů s příslušnými literárními citacemi. Uvedená studie završuje dlouholetou vědeckou práci obou našich významných odborníků, založenou především na detailní analýze a využití taxonomicky důležitých mikroskopických znaků.

S odbornou činností dr. J. Markové souvisí členství v České vědecké společnosti pro mykologii, dále České fytopatologické společnosti a členství v redakční radě časopisu *Plant Protection Science*.

U příležitosti životního výročí jsme si dovolili položit dr. Jaroslavě Markové několik otázek na témata, která by mohla zajímat i čtenáře ML.

Jak již z úvodních řádků vyplývá, Tvé jméno je spojeno s uredologií. Co Tě k této mykologicko-fytopatologické specializaci přivedlo, kteří učitelé/kolegové Tě do této vědecké disciplíny zasvětili a na které z nich jsi svou práci navázala?

Díky nezapomenutelné středoškolské profesorce Olze Roubínkové i díky rodné tradici jsem se na fakultu hlásila s jasnou představou, že chci studovat botaniku. Tehdy zavedená reforma studia nás přiměla ke specializaci už ve druhém ročníku a já jsem podlehla kouzlu nižších rostlin, jak se tehdy obor označoval. K mému rozhodnutí přispěly zejména exkurze vedené skvělými učiteli, z nichž nejraději vzpomínám na doc. Vladimíra Skalického. Ten dokázal zaujmout rozsahem svých znalostí i interpretací. V další fázi studia jsem chtěla pracovat jak v terénu, tak experimentálně. Tomu nejlépe vyhovovalo fytopatologické téma, které mi navrhl prof. Zdeněk Urban. Tím byl můj osud zpečetěn – dále jsem se věnovala parazitickým houbám, rzím. Velice si cením toho, že jsem po dobu řádného i postgraduálního studia mohla pracovat ve fytopatologické laboratoři VÚRV v Ruzyni, kde byly intenzivně zkoumány hlavní druhy obilních rzí. Předním odborníkům ing. Pavlovi Bartošovi, DrSc. a doc. Josefu Šebestovi, DrSc. jsem dodnes vděčná za to, že mne uvedli do problematiky studia rzí a umožnili mi provádět infekční pokusy. Po absolvování bych byla ráda pracovala v zemědělském výzkumu, ale v té době se noví pracovníci nepřijímali. Zůstala jsem tedy na katedře botaniky PřF UK u prof. Urbana a pod jeho vedením jsem se věnovala taxonomii travních rzí. Při další spolupráci jsem si velice cenila jeho odborných znalostí, které ochotně předával, i možnosti využívat jeho obsáhlou knihovnu.

Je jasné, že dění v české i světové uredologii sleduješ již několik desítek let. Jak bys zhodnotila pokrok, který v této vědní disciplíně za tu dobu nastal jak ve světovém kontextu, tak na našem území? Můžeme hovořit o české uredologii jako rozvíjejícím se oboru? Je u nás uredologie považována za obor pouze aplikované biologie nebo pokračuje i jeho vědecké studium?

Základní mykologické práce zabývající se taxonomií rzí byly založeny na jejich morfologii, životních cyklech a specializaci na hostitelské druhy rostlin. Byly zpracovány regionální flóry rzí a existuje i celá řada prací týkajících se ekologie, biologie a epidemiologie zejména těch druhů, které napadají kulturní rostliny. Zásadní pokrok se pochopitelně týká výzkumu obilních rzí, kam směřuje většina

finanční podpory. Sledování variability obilních rzí je základem pro šlechtění odolných kultivarů, nejučinnějšího způsobu jak ovlivnit rzivost, jednu z nejškodlivějších chorob obilovin. Až potud jde o výzkum aplikovaný. Významný pokrok v základním výzkumu parazitických hub – stejně jako v jiných biologických oborech – přinesly metody molekulární biologie. To se týká nejen objasňování fylogenetických, příbuzenských vztahů, ale také získávání poznatků o genetické podstatě interakcí hostitelská rostlina-parazitická houba a dalších obecných i specifických zákonitostí. Stálá hrozba výskytu nových virulentních ras (aktuálně rasa Ug 99 rzí travní), které překonávají rezistenci pěstovaných kultivarů, podněcuje nezbytný celosvětový fytopatologický výzkum.

Tradiční studium biodiverzity rzí pokračuje v dosud málo probádaných oblastech hlavně subtropů a tropů, ale i jinde. Soudobé poznatky o rozšíření rzí ve srovnání s historickými údaji na jedné straně dokazují, jak snadno a na jak velké vzdálenosti jsou parazitické houby zavlékány díky globalizaci, na druhé straně se ukazuje, že s degradací přírodních ekosystémů jsou některé druhy na ústupu. Takové trendy dokazují práce o výskytu rzí i z našeho území.

Byla jsi blízkou spolupracovnicí profesora Urbana, publikovali jste řadu společných studií. Jaký byl ohlas na tyto práce a jsou vámi navržené taxony odbornou veřejností akceptovány? Kde je uložen Tvůj (resp. váš) dokladový materiál ze společných studií?

Naše taxonomické hodnocení travních rzí, založené na jejich morfologii, ekologii a hostitelském okruhu, bylo některými mykology přijato a v dalších studiích užito a citováno, zatímco jiní širší pojetí některých druhů a jejich vnitrodruhové členění neakceptují. Zda námi navrhované taxony vystihují reálné příbuzenské vztahy snad ukáží budoucí genetické analýzy. Postupně se objevují práce, které fylogenetické vazby objasňují. Jako příklad komplexního přístupu k řešení mohou sloužit studie kolektivu prof. Anikstera z Izraele. V nich využívá různé metody studia od morfologie s použitím optické i elektronové mikroskopie, tvaru infekčních struktur, cytologických poměrů v průběhu životního cyklu, ekologie a specializace na hostitele, až po genetickou analýzu; na základě získaných poznatků pak dochází k taxonomickému zhodnocení. Tímto způsobem byla např. zpochybněna naše varieta *cerinthes-agropyrina* širokého druhu *Puccinia persistens*. Zatím se složité analýze vnitrodruhové variability rzí na planých rostlinách mnoho studií nevěnovalo. Naopak zásadní fylogenetické vztahy byly objasněny na vyšší taxonomické úrovni, řádů a tříd stopkovýtrusých hub. V této souvislosti je nyní třeba zvyknout si na správné pojmenování rzí, tj. řád *Pucciniales*, nikoli *Uredinales*. Takže já se analogicky nezabývám uredologií, ale zřejmě „pucciniologií“. Takový je život – už ani nevím, co dělám... Na další

otázku je snadná odpověď: veškerý náš dokladový materiál je uložen v herbáři katedry botaniky PŘF UK (PRC), stejně tak i pozůstalost prof. Urbana, jeho rukopisné poznámky, sbírka separátů a knihovna.

Za ta leta jsi se setkala s mnoha odborníky ze zemí západních i východních. Na které nejraději vzpomínáš, a proč?

Z těch specialistů, se kterými jsem se setkala zpravidla při jejich návštěvě našeho pracoviště, vzpomínám na profesorku Z. M. Azbukinu z Vladivostoku, která je velice erudovaná a dodnes činorodá, v osobním styku příjemná a přátelská dáma. Opakovaně náš herbář navštěvoval dr. H. Gjaerum z Norska, odborník na flóru rží i mnohých exotických krajů. S ním bylo také příjemné diskutovat a vyměňovat si materiál a informace. Několikrát přijel ještě s profesorem Urbanem konzultovat prof. Y. Anikster z Tel Avivu. S ním byla navázána spolupráce, která pokračovala řadu let. Poskytovali jsme mu srovnávací materiál ze střední Evropy pro jeho pokusy s hnědou rží. Jeho přičiněním jsem byla v roce 2002 a 2003 pozvána do Cereal Rust Laboratory v Minnesotě ke konzultacím a domluvě na spolupráci při řešení taxonomie travních rží. V následujících letech jsem pak na našem území sbírala a k molekulárním analýzám do USA a Izraele posílala čerstvý materiál, který byl oběma pracovišti využit. Opakovaně plánovaný společný projekt ale finanční podporu nezískal.

S předcházejícím tématem trochu souvisí i otázka, které země a oblasti jsi z profesionálního zájmu (exkurze, konference, herbáře, oponentury aj.) navštívila a s jakým dojmem nebo výsledkem?

V minulém společenském režimu jsem dostala možnost jen jedné delší zahraniční stáže, měsíčního studijního pobytu v herbáři Botanického ústavu v Leningradě, kde jsem zpracovávala originální materiál travních rží. V průběhu let jsme se s prof. Urbanem zúčastnili několika porad a konferencí v rámci bývalého RVHP, kde se většinou prezentovaly výsledky řešení společných projektů. Daleko zajímavější a pro mne přínosnější byly zahraniční exkurze, organizované jako výměnné pobyty studentů. Tak jsem pobývala na Kavkaze, v Makedonii, u Bílého moře, na Zakarpatské Ukrajině a v Rumunsku. Dnes mohu považovat za zahraniční exkurze i mnohé výjezdy do různých částí Slovenska, kam jsme pořádali pravidelné jarní a podzimní kryptogamologické exkurze. To byla zkušenost k nezaplacení!

Celé Tvé profesionální působení je spojeno s Přírodovědeckou fakultou UK Praha a výchovou studentů. Máš tedy přehled o tom, jak je výuka fytopatologie/uredologie na této škole a oboru blízkých školách zastoupena.

Jak jistě víte, mohou si dnes posluchači volit přednášky podle svého zájmu, eventuálně podle počtu kreditů. Je tedy na nich, zda se např. v rámci mykologického vzdělávání zajímají o parazitické houby a zda si vyberou odpovídající přednášku z fytopatologie. Pokud vím, je obsah přednášky z obecné fytopatologie podobný na všech školách. Na zemědělských je možná více kladen důraz na pěstované rostliny a technologické postupy ochrany rostlin. V přírodovědném studiu se zákonitosti demonstřují spíše na přirozených ekosystémech. Více pozornosti je také věnováno mykologické fytopatologii.

Jak vidíš své následovníky v oboru a co bys jim popřála?

Nevím, zda se dá mluvit o pokračovatelích v taxonomii rzí. Někteří naši absolventi se profesně věnují různým skupinám parazitických hub, v zemědělském výzkumu mimo jiné i rzím. Přát jim mohu jen úspěch při získávání grantů, aby nebyli nuceni tuto zajímavou a důležitou skupinu hub opustit nebo se jí věnovat jen jako zálibě.

Děkujeme za odpovědi a rádi bychom milé kolegyni Jarce Markové jménem svým a jistě i jménem čtenářů ML popřáli hodně sil, zdraví a chuti jak do další aktivity odborné, tak v osobním životě.

Bibliografie odborných mykologických prací J. Markové
(mimo recenze a překlady)

- Ondráčková J. (1970): Příspěvek k poznání hnědé rzí pýrové, *Puccinia perplexans* Plow. var. *triticultura* (Eriks.) Urban f. sp. *persistens*. – Ms., diplom. práce; depon. in: Knihovna kat. botaniky PřF UK, Praha.
- Ondráčková J. et Urban Z. (1972): K poznání hnědé rzí pýrové, *Puccinia perplexans* Plow. var. *triticultura* (Eriks.) Urban f. sp. *persistens* v Čechách. – Česká Mykol. 26: 9–22.
- Urban Z. et Marková-Ondráčková J. (1973): To the knowledge of the brown rust of couch grass in Bohemia. – Proc. Europ. Mediterr. Cereal Rusts Conf. Praha 1972, 2: 257–260.
- Urban Z. et Marková-Ondráčková J. (1975): Inoculation experiments with *Puccinia bromina* Eriks. 2. – Česká Mykol. 29: 135–139.
- Marková J. (1976): Příspěvek k poznání hnědé rzí pýru v ČSR. – Ms., rigoróz. práce, depon. in: Knihovna kat. botaniky PřF UK, Praha.
- Marková J. (1976): K poznání hnědé rzí pýru v ČSR. 1. – Česká Mykol. 30: 90–105.
- Urban Z. et Marková J. (1976): *Puccinia recondata* and its allies on wheat. – Proc. 4th Europ. Mediterr. Cereal Rusts Conf. Interlaken, 1976: 39–41.
- Urban Z. et Marková J. (1977): On the taxonomy of some brown rusts on grasses in Central Europe. – Bol. Soc. Argentina, Bot., 18: 176–182.
- Marková J. et Urban Z. (1977): K poznání hnědé rzí pýru v ČSR. 2. – Česká Mykol. 31: 72–80.

- Urban Z. et Marková J. (1977): O taxonomii některých hnědých rzí na travách. – Sborník věd. prací 6. čs. konf. ochr. rostlin, České Budějovice 1976: 203–206. Praha.
- Urban Z. et Marková J. (1978): Rez pýrová, *Puccinia persistens* Plow. var. *persistens*, potencionální patogen pšenice? – Sborník věd. prací 7. čs. konf. ochr. rostlin, Nitra 1978: 118. Praha.
- Urban Z. et Marková J. (1979): Leaf rust of couch grass, *Puccinia persistens* Plow. var. *persistens*, a potential pathogen of wheat? – Proc. 7. Czechoslov. Plant Protect. Conf., Nitra 1978: 156–157. Praha.
- Urban Z. et Marková J. (1979): Roľ ržavčinných gríbov v rastiteľných spoločenstvách i ekosistémach. – Tezisy dokl. 14. Tichookean. nauč. kongr., Chabarovsk 1979, komitet H – botanika, p. 49–50. Moskva.
- Urban Z. et Marková J. (1980): Člověk mění rostlinu i jejího parazita. – Vesmír 59: 228–230.
- Urban Z. et Marková J. (1982): O taxonomii a evoluci rzi travní, *Puccinia graminis*. – In: Šebek S. et al. (red.): Souhrn ref. 7. celostát. mykol. konf., České Budějovice 1982, p. 14–15. Praha.
- Urban Z. et Marková J. (1983): On the taxonomy and ecology of *Puccinia graminis*. – Cereal Rusts Bull. 11: 12–16.
- Urban Z. et Marková J. (1983): On the taxonomy and ecology of *Puccinia graminis*. – In: Abstrakty referátů přednesených na VII. celostátní mykologické konferenci v Českých Budějovicích, 13.–18. IX. 1982. – Česká Mykol. 37: 108–128.
- Urban Z. et Marková J. (1983): Ecology and taxonomy of *Puccinia graminis* Pers. in Czechoslovakia. – Česká Mykol. 37: 129–150.
- Urban Z. et Marková J. (1983): Ecology and evolution of *Puccinia graminis* s. l. – Abstr. 3rd. Internat. mycol. Congr. Tokyo: 323.
- Urban Z. et Marková J. (1984): Evolution and ecology of *Puccinia graminis* Pers. – VIe conf. europ. et méditerr. sur les rouilles des céréales, Grignon 4.–7. septembre 1984. INRA Publ., 1984 (Les colloques de l'INRA, Versailles, 25), p. 193–195. Paris.
- Urban Z. et Marková J. (1984): Ecology and evolution of *Puccinia graminis* Pers. – in: Proc. 3rd. Internat. mycol. Congr., Tokyo, Japan, August 28 – September 3, 1983.– Rept. Tottori Mycol. Inst. 22: 91–96.
- Urban Z. et Marková J. (1984): Ecology and evolution of *Puccinia graminis* Pers. – Česká Mykol. 38: 65–95.
- Cagaš B., Marková J. (1985): Spezialisierung des Rostes *Puccinia poae-nemoralis* Otth auf *Poa pratensis* L. und *Poa palustris* L. – Česká Mykol. 39: 39–43.
- Urban Z. et Marková J. (1985): Ekologie rzi pýrové, *Puccinia persistens* var. *persistens*, v Čechách. – Česká Mykol. 39: 225–233.
- Urban Z. et Marková J. (1985): Rust of daffodils, *Puccinia schröteri* Pass., in Bohemia. – Novit. Bot. Univ. Carol. 2: 67–72.
- Urban Z. et Marková J. (1985): Zur Ökologie einiger unserer Rostpilze auf Gräsern. – Sympos. Ökol. Pilze in der Kulturlandsch., Schloss Reihardsbrunn 1985, p. 1.
- Urban Z. et Marková J. (1986): On the ecology of the brown rust of couch grass, *Puccinia persistens* var. *persistens*, in Bohemia. – Cereal Rusts Bull. 14: 28–29.

- Urban Z., Azbukina Z. M. et Marková J. (1987): *Puccinia urbani* Savile in the Soviet Far East. – Česká Mykol. 41: 1–7.
- Urban Z. et Marková J. (1987): *Puccinia poarum* in Czechoslovakia and Europe. – Not. Roy. Bot. Gard. Edinburgh 44: 359–375.
- Marková J. et Urban Z. (1987): A contribution to the knowledge of rust fungi of the Ďumberske Tatry Mountains (Slovakia). – Novit. Bot. Univ. Carol. 3: 25–30.
- Marková J. et Urban Z. (1988): Contribution to the knowledge of rust–fungi (Uredinales) from the East Slovakian Lowland and the surroundings of Košice. – Novit. Bot. Univ. Carol. 4: 13–16.
- Cagaš B. et Marková J. (1988): Contributions to the host range of *Puccinia poae-nemoralis* Otth and *Puccinia poarum* Nielsen. – Plant Breeding 101: 126–131.
- Urban Z, Marková J. et Holečková J. (1989): On the taxonomy of *Puccinia bromina* (Uredinales) in Czechoslovakia. – Crypt. Bot. 1: 209–214.
- Formanová M., Marková J. et Urban Z. (1989): The crown rust *Puccinia coronata* Corda, in the Bohemian Karst. – Novit. Bot. Univ. Carol. 5: 33–47.
- Urban Z. et Marková J. (1992): Taxonomy of some graminicolous brown rusts. – In: Cereal rusts and mildews. – Proc. 8th Europ. Mediterr. Cereal Rusts and Mildews Conf., Weihenstephan Sept. 8 – 11, 1992, Vorträge für Pflanzenzüchtung 24: 54–56.
- Blechtová A., Marková J. et Urban Z. (1993): Variability of *Puccinia perplexans* Plow. in Czech and Slovak Republics. – Novit. Bot. Univ. Carol. 7 (1991–92): 9–21.
- Urban Z. et Marková J. (1994): The rust fungi of grasses in Europe. 1. *Puccinia coronata* Corda. – Acta Univ. Carol., Biol. 37 (1993): 93–147.
- Urban Z. et Marková J. (1994): The rust fungi of grasses in Europe. 2. *Puccinia brachypodii* Otth and its allies. – Acta Univ. Carol. Biol. 38: 13–57.
- Urban Z. et Marková J. (1996): The rust fungi of grasses in Europe. 4. *Puccinia recondita* Rob. ex Desm. s. str. – Acta Univ. Carol., Biol. 39: 59–83.
- Marková J. et Urban Z. (1998): The rust fungi of grasses in Europe. 6. *Puccinia persistens* Plow., *P. perplexans* Plow., and *P. elymi* Westend. – Acta Univ. Carol., Biol. 41: 329–402.
- Marková J. et Urban Z. (1998): The rust fungi of grasses in Europe. 7. *Puccinia schismii* Bub. and its allies. – Acta Univ. Carol., Biol. 42: 55–110.
- Kubátová A., Marková J., Prášil K. et Váňová M. (1998): Saprophytic and parasitic micro-mycetes on abandoned sedimentation ponds. – In: Kovář P., Pušová R. et Kulišek P. [eds.], Present and historical nature-culture interaction in landscapes (Experience for the 3rd millenium, International conference program and abstract book, September 6–13, 1998, Prague, Czech republic. [poster abstract, unpaginated]
- Urban Z. et Marková J. (1999): The rust fungi of grasses in Europe. 8. *Puccinia bromina* Eriks. – Acta Univ. Carol., Biol., 43: 119–134.
- Marková J. (2000): Bibliography of prof. RNDr. Zdeněk Urban, DrSc. since 1973. – Czech Mycol. 52 (1999): 182–188.
- Marková J. (2000): Zemřel univerzitní profesor RNDr. Zdeněk Urban, DrSc. – Mykol. Listy 73: 20–22.
- Prášil K. et Marková J. (2000): Systematická mykologie ve fytopatologii – současnost a

- budoucnost (Systematic mycology and fungal pathogens – present and future). – Sborník z mezinárodního semináře Mykologická fytopatologie ve 20. a 21. století (Proc. from Intern. Seminar Mycological Phytopathology in 20. and 21. Century), November 2000, Praha-Ruzyně, p. 17–20.
- Marková J. (2001): Taxonomie a ekologie hnědých rzí v evropském měřítku. – 194 p., ms. Kand. Disert. Práce [depon. In: Knihovna kat. botaniky PřF UK, Praha, sign. KP 108; Botanický ústav AV ČR, sign. 57562/02]
- Marková J. (2001): Contribution to the biodiversity of rust fungi (Uredinales) in the Bohemian Forest (Šumava Mts.). – *Silva Gabreta, Vimperk*, 7: 211–222.
- Azbukina Z.M. et Marková J. (2002): Pamjati Zdeneka Jaroslavoviča Urbana (1923–2000 gg.). – *Mikol. i Fitopatol.* 36: 72–73.
- Civínová M., Marková J., Brožová J., Šárová J. et Mokrý V. (2002): Houby a houbám podobné organismy. – In: Kůdela V. et Kocourek F. /eds./ (2002): Seznam škodlivých organismů rostlin. Agrospoj, Praha, 342 p., ISBN 80-7084-232-6: 43-91, 219–296, 325–342 (Marková: p. 66–70).
- Marková J. (2002): Biodiversity of rust fungi in the Bohemian forest and the Giant mountains. – Abstracts of 6th Conference of European Foundation for Plant Pathology: Disease resistance in plant pathology, Prague 8–14 Sept., p. 70.
- Marková J. (2002): Biodiversity of rust fungi in the Šumava (Bohemian forest) and in the Krkonoše (Giant mountains), Czech Republic. – Proc. 6th Conf. EFPP, Prague. *Plant Protect. Sci.* 38 (Special issue), 2002: 411–414.
- Marková J. (2003): Taxonomy and ecology of brown rusts in Europe. In: Annotation of Ph.D. theses defended in 2001–2003. – *Novit. Bot. Univ. Carol., Praha*, 17: 56–57.
- Marková J. et Urban Z. (2004): The rust fungi of grasses in Europe. 9. Species with whitish aecia. – *Acta Univ. Carol., Biol.* 48: 147–164.
- Marková J. (2004): Catalogue of rust fungi in the Czech and Slovak Republics to be published. – Proceedings of the 11th International Cereal Rusts and Powdery Mildews Conference, Norwich, England, 22–27 August 2004, abstract 2.44, *Cereal Rusts and Powdery Mildews Bulletin* [www.crpmb.org/icrpme11/abstracts.htm].
- Szabó L., Marková J., Eilam T., Mannisterski J. et Yehuda P.B. (2004): In search of the correct name for leaf rust of cultivated wheat. – Proceedings of the 11th International Cereal Rusts and Powdery Mildews Conference, Norwich, England, 22–27 August 2004, abstract 1.51, *Cereal Rusts and Powdery Mildews Bulletin*. [www.crpmb.org/icrpme11/abstracts.htm]
- Szabó L., Anikster Y. et Marková J. (2004): *Puccinia recondita*, leaf rust of cereal and grasses: Who's who? Abstracts of Special Session Presentations, 2004 APS Annual Meeting July 31 – August 4, Anaheim, CA. – *Phytopathology* 94/6 (Supplement): S125
- Marková J. (2004): Species diversity of parasitic fungi on plants colonizing toxic substrates. – In: Kovář P. (ed.), *Natural Recovery of Human-Made Deposits in Landscape (Biotic Interactions and Ore/Ash-Slag Artificial Ecosystems)* – Academia, Prague, p. 176–182.
- Marková J. (2005): Rzi (Uredinales) v Národních parcích ČR. – In: Seminář „Mykologický průzkum v chráněných územích ČR.“ Praha, 23. dubna 2005. Abstrakty. – *Mykol. Listy* 94: 50.

- Marková J. (2006): Rzi a sněti, houby podobné a přesto vzdálené. – *Vesmír* 85: 596–599.
- Hejná M., Kolařík M. et Marková J. (2006): Molekulárně-genetická analýza aecií na rodu *Ranunculus*. – Diagnostika a hodnocení chorob rostlin, se zaměřením na obilniny. Odborný seminář 9.11.2006, VÚRV Praha: 56–60. (ISBN: 80-86555-92-5)
- Marková J. (2006): Parazitické houby na dominantních druzích rostlin osidlujících toxické substráty Chvaletického odkaliště. – *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 41, Mater. 21: 155–157.
- Bacigálová K. et Marková J. (2006): *Erysiphe azaleae* (Erysiphales) – a new species of powdery mildew for Slovakia and further records from the Czech Republic. – *Czech Mycol.* 58: 189–199.
- Kůdela V., Braunová M. et al. (2007): Česko-anglická rostlinolékařská terminologie. – Czech-English plant health terminology. – Academia, Praha, 880 p. [Marková J. collab.]
- Voženílková B., Marková J., Klimeš F., Květ J. et Mašková Z. (2008): The influence of mountain meadow management on the occurrence of *Puccinia perplexans* Plow. – *Journ. Plant Diseases and Protection* 115: 167–171.
- Hejná M., Marková J. et Kolařík M. (2008): Molekulární analýza travních druhů rzi s aecií na *Ranunculus* a *Ficaria*. In: Výroční konference ČVSM, České Budějovice, 16. února 2008. Abstrakty. – *Mykol. Listy* 104: 51–52.
- Hejná M., Kolařík M. et Marková J. (2008): Travní druhy rzi s aecií na *Ranunculus* a *Ficaria* – molekulární analýza. – In: Nováková A. [ed.] Proceedings from the MICRO-MYCO 2008, České Budějovice, Czech Republic, September 2–3, p. 24.
- Urban Z. et Marková J. (2009): Catalogue of rust fungi of the Czech and Slovak Republics. – Karolinum, Praha, 366 p. (ISBN 978-80-246-1664-3).

Karel Prášil a Zdeněk Pouzar: To the anniversary of Jaroslava Marková

ZPRÁVY Z VÝBORU ČVSM

Dne 23.11.2012 se v Praze na katedře botaniky Přírodovědecké fakulty UK sešel výbor ČVSM; přítomni byli všichni členové: dr. V. Antonín (předseda, redaktor Mykologických listů), dr. J. Klán (místopředseda), dr. A. Kubátová (tajemnice), dr. J. Holec (výkonný redaktor Czech Mycology), K. Prášil (hospodář), dr. D. Novotný (webové stránky, sledování plateb) a doc. M. Tomšovský.

Ediční činnost ČVSM

Czech Mycology

- V publikaci čísla 62/2 (**index rodů a druhů CM 1-63**) došlo k dalšímu zdržení, způsobenému zvláště nutností pečlivé kontroly původních záznamů.
- **Personální změny:** v roce 2013 proběhne předání funkce výkonného redaktora CM P. Hroudovi. Dosavadní redaktor J. Holec pracoval v této funkci 10 let.
- **Czech Mycology a světové publikační databáze:** Byla uzavřena smlouva s EBSCO o začlenění Czech Mycology. Plánované podání žádosti na SCOPUS proběhne po vydání čísla 64/2.

Mykologické listy

- Články do dalších čísel jsou opět velmi vítány!

Příprava 3. čs. mykologické konference v Olomouci 2013

- Výbor projednal návrh M. Sedlářové na 1. cirkulář, který bude uveřejněn v ML č. 122.
- Termín: předběžně 29.–31.8.2013.
- Místo konání: Olomouc, Univerzita Palackého, areál Envelopa. Menza a koleje v blízkosti.
- Předběžné složení organizačního výboru konference: M. Sedlářová, B. Mieslerová, V. Antonín, M. Tomšovský, K. Prášil, D. Novotný, P. Lizoň.
- Výbor projednal předběžné náklady na konferenci a s tím související výši vložného – viz 1. cirkulář.

Příprava voleb

- Do konce roku 2013 by měly proběhnout volby do výboru ČVSM na období 2014–2017. V ML č. 122 je zveřejněna výzva na navržení kandidátů do výboru.

Finanční záležitosti

- V říjnu 2012 byla Radě vědeckých společností zaslána **žádost o dotace na vydávání Czech Mycology** (120 tis. Kč) **a Mykologických listů** (20 tis. Kč) **pro rok 2013**.
- **V roce 2012 byly uzavřeny dohody o provedení práce:** J. Holec (redakce CM), V. Antonín (redakce ML), L. Edrová (rozesílání CM a správa členské databáze), A. Vágner (rozesílání ML), J. Jongepier (anglické korektury), M. Kříž (práce na Indexu CM), E. Novozámská (práce na Indexu CM).
- **Fakturace:** K. Prášil pokračoval ve fakturaci knihoven a zahraničních členů.

Členská základna

- **Noví členové** – výbor schválil přijetí nového člena: Pavel Brůžek (Slatiňany).
- Výbor s lítostí konstatoval, že zemřeli dva naši členové: Josef Glos (2011) a Pavel Šťastný (2012).

Výročí členů v roce 2013

Jménem výboru přejeme pevné zdraví, hodně štěstí a životního optimizmu našim členům, kteří v roce 2013 oslaví významné životní jubileum:

85 let: Milan Hejtmánek, Ctibor Dostálek, Libuše Kotlabová

80 let: Svatopluk Holec, Dáša Veselý, Slavoj Vaverka

75 let: Jiřina Krátká, Michal Ondřej, Jana Blažičková

70 let: Jaroslav Rod, Josef Šutara, Pavel Marek, Jan Martínek, Karel Veverka, Bohumila Voženílková

65 let: František Soukup, Josef Vlasák, Zdeněk Hájek

60 let: Milada Švecová, Blanka Kokošková, Anna Lepšová, Ivana Šafránková, Svatopluk Ján

55 let: Jan Nedělník, Jaromír Junek

50 let: Dana Savická

V roce 2013 oslaví významné jubileum i další mykologové (bývalí členové ČVSM):

90 let: Jiřina Nováková

75 let: Jiří Kunert, Erika Záhorovská

70 let: Petr Pikálek, Marie Váňová

65 let: Alois Rybníkář

60 let: Václav Louda

Různé

- Byla podepsána **smlouva s AOPK ČR o spolupráci a využívání Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP)**, dostupné pro členy sekce pro biodiverzitu hub ČVSM.
- K tisku a ke schválení jako tzv. uznaná metodika je připravována **Metodika provádění mykologického průzkumu**.
- Pro rok 2013 byly opět vytištěny **kalendářiky**.

Zapsala A. Kubátová

VOLBY 2013

Vážení členové ČVSM,

na jaře příštího roku skončí čtyřleté volební období stávajícího výboru Společnosti a měly by tedy proběhnout nové volby. Prvním úkolem výboru pro nové volby je vyhlásit na základě většinového názoru členů, zda volby proběhnou klasicky na valné hromadě nebo korespondenčně.

Z praktických i finančních důvodů navrhuje výbor ČVSM, aby se volby konaly (stejně jako v minulém volebním období) korespondenčně.

Žádáme tedy členy ČVSM, aby **do konce února 2013** sdělili svůj souhlas či nesouhlas s tímto návrhem předsedovi Společnosti V. Antonínovi. Psát je možné mailem (vantonin@mzm.cz) nebo poštou (Moravské zemské muzeum, Zelný trh 6, 659 37 Brno). V případě, že na tuto výzvu bude reagovat méně než 50% členů, budou se volby konat ve shodě s návrhem výboru ČVSM, tedy korespondenčně.

Současně žádáme členy, aby navrhli možné kandidáty do výboru a do revizní komise Společnosti. Upozorňujeme však, že jednotlivé návrhy musí být s kandidáty projednány.

Vladimír Antonín
za výbor ČVSM

AKCE ČVSM

Česká vědecká společnost pro mykologii,

Slovenská mykologická spoločnosť

a

Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

pořádají ve dnech 29.–31.8.2013

3. ČESKO-SLOVENSKOU VĚDECKOU MYKOLOGICKOU KONFERENCI

tematicky zahrnující všechny obory mykologie

1. cirkulář

PŘEDBĚŽNÝ PROGRAM KONFERENCE:

- 29.8.2013 /čtvrtek/: registrace, zahájení, společné přednášky, přednášky v sekcích, posterové prezentace, společenský večer
- 30.8.2013 /pátek/: přednášky v sekcích, posterové prezentace
- 31.8.2013 /sobota/: terénní exkurze

MÍSTO KONÁNÍ: Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

KONFERENCEČNÍ POPLATEK – předběžná kalkulace:

- členové ČVSM a SMS 1000,- Kč
- nečlenové 1200,- Kč
- studenti a senioři 800,- Kč

Zahrnuje: účast na jednání konference, materiály, dopravu autobusy na exkurzi a drobné občerstvení v přestávkách jednání konference.

Nezahrnuje: společenský večer, ubytování, obědy!

UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ:

Ubytování bude rezervováno na kolejích UP nebo si je účastníci zajistí individuálně. Pro účastníky bude zajištěna možnost stravování v místě konání

Mykologické listy, Praha, no. 122, 2012.

konference (obědy v menze UP). Bližší podrobnosti budou uvedeny ve 2. cirkuláři (jaro 2013).

Srdečně Vás do Olomouce zvou

Za organizační výbor z katedry botaniky PřF UP v Olomouci:

Michaela Sedlářová (michaela.sedlarova@upol.cz)

Barbora Mieslerová (barbora.mieslerova@upol.cz)

Za ČVSM: Vladimír Antonín (předseda ČVSM)

Za SMS: Pavel Lizoň (předseda SMS)

Přihláška a další informace o akci budou zveřejňovány na webových stránkách ČVSM:

<http://www.czechmycology.org/cz/aktuality.php>

* * *

Výbor brněnské pobočky České vědecké společnosti pro mykologii a
Botanické oddělení Moravského zemského muzea

zvou všechny zájemce

na přednáškový cyklus v roce 2013

15. ledna 2013

Mgr. Jan Běťák (Brno):

Zajímavé nálezy hub na Znojemsku

29. ledna 2013

doc. dr. Michal Tomšůvský, PhD. (Mendelova univerzita, Brno):

Choroše kolem nás

19. února 2013

ing. Stanislav Glejduša (Technická univerzita, Zvolen):

Zajímavé nálezy kůstřebkovitých a lupenatých hub na Slovensku v letech 2010–2012

5. března 2013

ing. Helena D e c k e r o v á (Ostrava):

Dřevokazné houby bučin

19. března 2013

Bc. Tereza T e j k l o v á (Muzeum východních Čech, Hradec Králové):

Houby PR Maštale

2. dubna 2013

dr. Vladimír A n t o n í n , CSc. (Moravské zemské muzeum, Brno):

Příroda a houby Jižní Koreje

Všechny přednášky jsou doplněné promítáním barevných obrázků a konají se vždy v úterý v 17,00 hod. v přednáškovém sále v 1. patře Dietrichsteinského paláce Moravského zemského muzea, Zelný trh 8, Brno.

Za brněnskou pobočku ČVSM a botanické oddělení MZM

Vladimír A n t o n í n a Alois V á g n e r

Fotografie na přední straně:

Zemnička žlutavá – *Boubovia luteola*. Třtěno, PP Třtěnské stráně, 25.6.2012 leg. et det. M. Kříž (PRM 860482). Foto M. Kříž. (k článku na str. 9).

MYKOLOGICKÉ LISTY č. 122 – Časopis České vědecké společnosti pro mykologii, Praha. – Vycházejí 4x ročně v nepravidelných lhůtách a rozsahu. – Číslo sestavil a k tisku připravil dr. V. Antonín (Moravské zemské muzeum v Brně, botanické odd., Zelný trh 6, 659 37 Brno; vantonin@mzm.cz). Vyšlo v lednu 2013. Redakční rada: dr. V. Antonín, CSc., Mgr. D. Dvořák, dr. J. Holec, dr. F. Kotlaba, CSc., dr. L. Marvanová, CSc., dr. D. Novotný, PhD. a prom. biol. Z. Pouzar, CSc. Internetová adresa: www.natur.cuni.cz/cvsm/cestina.htm.

Administraci zajišťuje ČVSM, P.O. Box 106, 111 21 Praha 1 – sem, prosím, hlaste veškeré změny adresy, objednávky a záležitosti týkající se předplatného. Předplatné na rok 2013 je pro členy ČVSM zahrnuto v členském příspěvku; pro nečleny činí 300,- Kč.

Časopis je zapsán do evidence periodického tisku Ministerstva kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 20642 a je vydáván s finanční podporou Akademie věd ČR.

ISSN 1213-5887